

СОДРЖИНА НА УПАТСТВОТО

1. Вовед	3
2. Цели на мерката Инвестиции во основни средства за преработка на земјоделски и рибни производи.....	3
3. Финансиска поддршка предвидена со мерката	3
4. Приоритетни сектори	4
5. ИПАРД трошоци	5
5.1 Прифатливи трошоци	5
5.2 Трошоци кои не се прифатливи	6
5.3 Правила за потекло на трошоците.....	6
6. Кој може да биде корисник.....	7
7. Критериуми за доделување на средствата	8
8. Посебни критериуми за доделување на средствата.....	9
9. Потребни документи при поднесување на барањето	10
10. Административна процедура за обработка на барањето	16
10.1 Поднесување на барањето за финансиска поддршка.....	16
10.2 Обработка на барање и избор на корисници.....	17
10.3 Критериуми за рангирање во мерката	17
10.4 Склучување на договор	19
11. Реализација на договорот.....	19
12. Исплата на средства.....	19
13. Контрола на терен	21
14. Обележување и видливост	21
15. Контакт АФПЗРР.....	22
16. Прилози за мерката	22
Прилог 1 Листа на производи од Анекс I на Договорот за ЕУ	22
Прилог 2 Листа на прифатливи трошоци.....	25
Прилог 3 Листа на минимални национални стандарди за спроведување на мерка 13.....	28
Прилог 4 Договор за финансиска поддршка	37

1. Вовед

ИПА II (ЕУ Инструмент за претпристапна помош) претставува правна рамка на ЕУ и пакет за финансиска помош, дизајнирана да им помогне на земјите кандидати за членство како и на потенцијалните земји членки. Помошта е насочена кон повеќе области, а една од тие е земјоделство и рурален развој.

ИПАРД II 2014-2020 е програма која овозможува пристап до фондовите на Европската Унија наменети за финансиска помош на земјоделството и руралниот развој.

Основни очекувани придобивки од искористувањето на фондот на ИПАРД II 2014-2020 Програмата за Р. Македонија се многубројни, но сепак можат да се издвојат следните: подобрување на стандардот на земјоделците, подобрување на пазарната конкурентност и ефикасност, зголемување на вработеноста во руралните области, подобрување на ветеринарните стандарди и зголемена заштита на животната средина.

2. Цели на мерката Инвестиции во основни средства за преработка на земјоделски и рибни производи

Оваа мерка ќе го подржи развојот на човечките и физичките ресурси, ќе ја зголеми способноста на земјоделскиот сектор да се справи со конкурентскиот притисок и со силите на пазарот се со цел да се помогне на земјоделскиот сектор постепено да се усогласи со стандардите на ЕУ. Мерката исто така ќе помогне и во справување со предизвикот на климатските услови, промовирајќи ефикасност на употреба на ресурсите и обновливите извори на енергија. Покрај ова, со имплементација на оваа мерка се очекува подобрување на вкупните перформанси, економската продуктивност и конкурентност на претпријатијата за преработка на храна и тоа преку:

- Подобрена употреба на факторите на производство, запознавање со нови производни процеси и технологии
- Зајакнување на синџирот за набавка и координација помеѓу преработувачите и производителите
- Подобрување на квалитетот и безбедноста на храната и нивната проверка
- Постигнување на усогласеност со стандардите на заедницата
- Унапредување на заштита на околината

3. Финансиска поддршка предвидена со мерката

Вкупната финансиска поддршка (75% ЕУ фондови + 25% националното ко-финансирање) нема да ја надминуваат горната граница од 50% од вкупните прифатливи трошоци на инвестициите.

Горната граница може да се зголеми за 10 процентни поени за делот од инвестициите кои се однесуваат на:

- Инвестиции во згради/опрема чија што намена е да се подобри енергетската ефикасност (на пр. употреба на градежен материјал кој ја намалува загубата на топлина);
- Инвестиции за згради/опрема за производство на био-енергија во случај на преработка на производи (суровински материјал) кој е покриен со Анекс 1 од Договорот со ЕУ (преработка на примарна и секундарна биомаса од животни и растенија);
- Инвестиции за згради/опрема за производство на енергија од други обновливи извори на енергија за да се произведат количини еднакви на сопствените потреби за електрична енергија за преработувачките претпријатија;
- Инвестиции за згради/опрема за третман на вода/отпадна вода.

Напомена: Зголемувањето на процентот на финансиска поддршка за 10 процентни поени се однесува само за делот на инвестицијата заради кој се врши зголемувањето на поддршката а не за целосно предложената инвестиција.

За да се добие поддршка во рамките на оваа мерка, вкупните прифатливи трошоци за предложениот инвестициски проект треба да изнесуваат **најмалку 10.000 евра во денарска противвредност**.

Највисоката вредност на вкупните прифатливи трошоци по корисник за целиот период на спроведувањето на оваа програма изнесува **4.500.000 евра во денарска противвредност**.

Напомена: Опфатот на поддршката на оваа мерка нема да се преклопува со опфатот на поддршката со мерките од Програмата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој. АФПЗРР пред склучување на договор ќе изврши проверка за да се спречи двојно финансирање на истото средство од овие програми.

4. Приоритетни сектори

Следните сектори кои се поврзани со преработката и/или маркетинг на производи, покриени со Анекс 1 од Договорот за ЕУ (Прилог 16.1 од ова Упатство) се прифатливи за поддршка во рамките на оваа мерка:

- Млеко и млечни производи;
- Месо и производи од месо (вклучувајќи јајца и живина);
- Овошје и зеленчук (вклучувајќи ги компирите, печурките и легуминозните култури);
- Житарици, мелнички продукти и скроб;
- Растителни производи и масла и маснотии од животни;
- Шира, вино и оцет;
- Производство на енергија преку преработка на растителни и животински производи од примарна и секундарна биомаса, со исклучок на биомаса од рибни производи.

5. ИПАРД трошоци

5.1 Прифатливи трошоци

а) Материјални инвестиции

- Купување на материјал за градба и елементи за изградба на нови или реконструкција на постоечки згради и објекти до целосна функционалност
- Купување нови машини и опрема

б) Нематеријални инвестиции (поврзани со трошоци од точка а)

- Постигнување согласност со меѓународно признаени стандарди како што се:
- Воведување на системи за управување во претпријатијата (на пример - ISO 9000:2005; ISO 9001:2000; ISO 14001:2004 (EMAS); ISO 900; ISO/TR 10013:2001; ISO 19011:2002; ISO 27001; вклучувајќи ИТ -базирани системи
- Подготовка за сертификација под HACCP (Анализа на опасност на критични контролни точки)
- За исполнување на Добра производна пракса (ДПП) во претпријатијата
- Добивање на права за патенти и лиценци
- Компјутерски софтвер, заедно со лиценца за софтверот (само поврзана со прифатливата опрема и со производната активност)
- Инсталација на опрема
- Услуги за изградба/реконструкција (вклучувајќи технички надзор)

в) Општи трошоци (поврзани со трошоци под точките (а) и (б))

- Подготовка на техничка документација, градежни планови и придружни студии
- Подготовка на деловен план: Пресметки на трошоци, анализи, анализи на пазарот, маркетинг анализи
- Подготовка на оценка на влијание на проектот врз животната средина
- Управување со проекти

г) Трошоци за специфични информативни и рекламни активности на ниво на проект, кои се под одговорност на крајните корисници

- Билборди
- Плакети

- Налепници.

Напомена: Деталната Листа на прифатливи трошоци за оваа мерка е составен дел од ова Упатство дадена како Прилог .2

5.2 Трошоци кои не се прифатливи

Следните трошоци ќе се сметаат за неприфатливи:

- Даноци, вклучувајќи данок на додадена вредност;
- Царини и увозни давачки, и слични давачки;
- Купување, изнајмување или закуп на земја и постојни објекти, независно од тоа дали закупот резултира пренесување на сопственоста на закупецот;
- Парични казни, финансиски казни и трошоци од судски спорови; камата на долг;
- Оперативни трошоци;
- Половни машини и опрема;
- Банкарски трошоци, трошоци за гаранции и слични давачки;
- Трошоци за менување валута, давачки и загуби во размена поврзани со ИПАРД евро сметката, како и други чисто финансиски трошоци;
- Придонеси во натура;
- Купување на права за земјоделско производство, животни, едногодишни растенија и нивно засадување;
- Секое одржување, амортизирање и трошоци за наем;

5.3 Правила за потекло на трошоците

Доколку вредноста на набавката/инвестицијата е под 100.000 евра прифатливите трошоци поврзани со инвестицијата можат да потекнуваат од било која земја.

Во случај кога набавката/ инвестицијата се состои од повеќе делови/ ставки, правилото е применливо само за деловите/ ставките под 100.000 евра. Поделбата по делови/ ставки потребно е да биде легитимна, односно да не се вршат вештачки поделби на набавката/ инвестицијата на помали делови/ ставки со цел заобиколување на прагот од 100.000 евра.

Доколку вредноста на набавката е со износ поголем од 100.000 евра, во тој случај потеклото на стоките потребно е да биде од некоја од следните прифатливи земји:

➤ **Земји членки на ЕУ:**

Австрија, Белгија, Данска, Финска, Франција, Грција, Ирска, Италија, Луксембург, Германија, Холандија, Португалија, Шпанија, Шведска, Велика Британија, Кипар, Чешка, Естонија, Унгарија, Малта, Латвија, Литванија, Полска, Словачка, Словенија, Бугарија, Романија и Хрватска.

➤ **Земји кандидати за ЕУ:**

Турција, Србија, Црна Гора, Албанија и Македонија.

➤ **Земји потенцијални кандидати за ЕУ:**

Босна и Херцеговина, Косово.

➤ **Земји од Инструментот за европско соседство и партнерство**

Алжир, Ерменија, Азербејџан, Белорусија, Египет, Грузија, Израел, Јордан, Либан, Либија, Молдавија, Мароко, Палестинска самоуправа на Западниот брег и појасот Газа, Сирија, Тунис, Украина, Норвешка, Лихтенштајн, Исланд, Швајцарија и Руска федерација.

Набавка до 100.000 евра	Набавки над 100.000 евра
Правилата за потекло не се применливи. Трошоците поврзани со инвестицијата може да потекнуваат од било која земја	Правилата за потекло на трошоците се применуваат. Трошоците поврзани со инвестицијата мора да потекнуваат од т.н прифатливи земји.

6. Кој може да биде корисник

Следните типови на баратели можат да аплицираат и да користат поддршка во рамките на оваа мерка:

- **Правни лица** кои се регистрирани во Централниот регистар како правни лица согласно Законот за трговските друштва, и кои вработуваат помалку од 250 лица и кои имаат годишен обрт кој не надминува 50 милиони евра, и / или годишен биланс на состојба кој не надминува 43 милиони евра што одговара на сегашната дефиниција за мали и средни претпријатија (МСП) која е содржана во Препораката на Комисијата 2003/361 / ЕЗ.

Препораката на Комисијата 2003/361/ЕЗ може да ја превземете од следниот линк:

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:en:PDF>

При пресметување на големината на претпријатието, согласно препораката, се земаат во предвид и поврзаните субјекти на правното лице барател.

- Претпријатијата кои не се опфатени со дефиницијата за МСП, но кои вработуваат помалку од 750 вработени и кои имаат годишен обрт кој не надминува 200 милиони евра, исто така може да бидат прифатливи, но во овој случај поддршката може да се додели за инвестиции наменети да го направат целиото претпријатие во согласност со релевантните стандарди на ЕУ. Проценка на големината на корисниците се врши од страна на ИПАРД Агенцијата.
- **Задруги** кои се регистрирани во Централниот регистар во согласност со Законот за задруги и првенствено се занимаваат со земјоделска дејност, преработка на земјоделски производи и / или услуги директно поврзани со земјоделски активности.

Големина на барател:	Број на вработени	Годишен приход (обрт) или	Биланс на состојба
Мало претпријатие	<50	≤ 10 милиони евра	≤10 милиони евра
Средно претпријатие	<250	≤ 50 милиони евра	≤ 43 милиони евра
Големо претпријатие	<750	< 200 милиони евра	

Новоформираните претпријатија ќе се оценуваат врз основа на очекувана големина како што е предложено во деловниот план.

Потребните податоци врз основа на кои може да се утврди големината на правниот субјект се добиваат од документот „ПРЕГЛЕД НА ПОДАТОЦИ ОД ГОДИШНАТА СМЕТКА ЗА ПРЕТХОДНАТА ГОДИНА“ издаден од Централен Регистар на Република Македонија.

За јавниот повик 01/2018 за утврдување на големината на барателите ќе се користат податоци од документот „ПРЕГЛЕД НА ПОДАТОЦИ ОД ГОДИШНАТА СМЕТКА ЗА 2017 ГОДИНА“ кој АФПЗРР го прибавува по службена должност од Централниот Регистар на Република Македонија, како и податоците од депозитарот на хартии од вредност преку потврда за поседување на акции која ја доставува барателот.

Сепак, со цел за подобро покривање на инвестициската поддршка и разграничување помеѓу корисниците од различните мерки во рамките на оваа Програма, крајните корисници ќе подлежат на следниве ограничувања:

- Поддршка не може да се додели на претпријатијата застапувани од страна на правни лица, во случај нивниот капитал да содржи капитал на јавен орган или органи или од страна на државата на повеќе од 25%.
- Правните лица рангирани како **микро претпријатија според Препораката на Комисијата 2003/361/ЕЗ не се прифатливи** за поддршка во рамките на оваа мерка.
- Правни лица – претпријатија кај кои производната линија е одобрена за извоз во ЕУ имаат право на помош само во инвестиции во други производствени линии (дел на претпријатието). Проверката на овој критериум ќе се врши по службена должност, со добивање на регистар на правни субјекти регистрирани за извоз во ЕУ издаден од страна на Агенцијата за храна и ветеринарство.
- Инвестициска поддршка за обновливите извори на енергија (биомаса, ветер, соларна, хидро, и од примарна и секундарна биомаса, опфатени со Анекс I на Договорот), со капацитет на производство кое ја надминува годишната сопствена потрошувачка на корисникот, не се дозволени според оваа мерка.

7. Критериуми за доделување на средствата

- Сите корисници треба да бидат регистрирани во Агенција за храна и ветеринарство како оператори со храна или евидентирани заради промените предизвикани од засегнатите инвестиции во согласност со Законот за безбедност на храната на крајот на инвестицијата.
- Помош може да биде доделена на корисниците чии инвестициски проекти овозможуваат финансиска/економска одржливост. Економската и финансиската одржливост ќе се оценува врз основа на деловен план. Барателот треба да ја прикаже можноста за континуитетот на работењето во текот на најмалку пет години од реализација на инвестицијата. Обрасците за деловниот план придружени со Упатство, белешка за пополнување на обрасците и најниска/највисока вредност на критериумите за економска одржливост со методологијата за нивно пресметување се составен дел од посебните пакети за поднесување на барање на користење на средства од ИПАРД II Програмата.
- Инвестициите треба да се реализираат на имот кој е во сопственост на барателот. Во случај на инвестициски проекти кои се реализираат на имот кој не е во сопственост на барателот, договор или друг придружен документ мора да биде доставен за докажување на правото на користење на имотот засегнат од инвестицијата за период од најмалку 7 години од денот на поднесување на барањето за поддршка.
- Барателот на финансиска поддршка треба да биде регистриран во националниот систем за ДДВ согласно Законот за данок на додадена вредност.
- Пред да се достави барањето за исплата, најмалку едно одговорно лице на правниот субјект кој го претставува претпријатието е со редовен работен однос со правниот субјект или е ангажирано под договор со времетраење не помалку од времетраењето на договорот за доделување финансиска поддршка во рамките на оваа Програма.
- Корисникот е должен да ги исполни минималните национални стандарди поврзани со реализација на инвестицијата пред поднесување на барањето за исплата. Документите издадени за оценување на усогласеноста на проектот во однос на важечките национални минимум стандарди за јавно здравје, благосостојба на животните, заштита на животната средина и безбедноста при работа треба да се направат врз основа на претходна проценка на проектот каде што е соодветно. Ако таква проценка е извршена од страна на институциите во претходните шест месеци од денот на поднесување на барањето, овие документи ќе се земат во предвид од страна на АФПЗРР. Во случај кога со документите на институциите е истакнато дека барателот не ги исполнил тие стандарди се доделува транзиционен период за исполнување на релевантните стандарди пред поднесувањето на барањето за исплата. Листата на минималните национални стандарди е дадена во Прилог 3 на ова Упатство.

8. Посебни критериуми за доделување на средствата

- Барателот кој предлага инвестиции во секторот вино, треба да е регистриран во регистарот на производители на вино во Министерство за земјоделство шумарство и водостопанство пред поднесување на барањето за исплата.
- Барателот кој предлага инвестиција во центар за откуп и дистрибуција на зеленчук и овошје, житарици и млеко треба да е регистриран во регистар за откупувачи во Министерство за земјоделство шумарство и водостопанство пред поднесување на барањето за исплата.

9. Потребни документи при поднесување на барањето

Напомена: Долунаведените документи кои се доставуваат во прилог на барањето за користење на средства од ИПАРД Програмата (2014-2020) треба да се оригинал или копија заверена на нотар, доколку не е поинаку определено покрај самиот документ. Доколку документацијата е на друг јазик истата треба да биде придружена со превод на македонски јазик заверен од овластен преведувач. Документите кои што се издаваат врз основа на јавните книги или востановен систем на евиденција не треба да бидат постари од три месеци сметано од денот на објавување на јавниот повик, со исклучок на документите кои го потврдуваат исполнувањето на обврските за платени даноци и придонеси кој не треба да биде постар од еден месец сметано од денот на објавување на јавниот повик

ОПШТИ ДОКУМЕНТИ ЗА СИТЕ ПРИОРИТЕТНИ СЕКТОРИ

БАРАЊЕ ЗА МЕРКА ИНВЕСТИЦИИ ВО ОСНОВНИ СРЕДСТВА ЗА ПРЕРАБОТКА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ И РИБНИ ПРОИЗВОДИ

ДОКАЗ ДЕКА БАРАТЕЛОТ Е РЕГИСТРИРАН ВО СИСТЕМОТ ЗА ДДВ согласно законот за ДДВ издаден од Управа за Јавни Приходи

УВЕРЕНИЕ ЗА ПЛАТЕНИ ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ издаден од Управа за Јавни Приходи

КОПИЈА ОД ЛИЧНА КАРТА ИЛИ ПАСОШ (од одговорното лице кое го претставува правното лице – барател)

ДОКАЗ ДЕКА БАРАТЕЛОТ НЕ Е ВО ПОСТАПКА НА СТЕЧАЈ издаден од Централниот Регистар на Р. Македонија

ДОКАЗ ДЕКА БАРАТЕЛОТ НЕ Е ВО ПОСТАПКА НА ЛИКВИДАЦИЈА издаден од Централниот Регистар на Р. Македонија

ДОКАЗ ДЕКА НЕ Е ИЗРЕЧЕНА ПРЕКРШОЧНА САНКЦИЈА ЗАБРАНА НА ВРШЕЊЕ ПРОФЕСИЈА, ДЕЈНОСТ ИЛИ ДОЛЖНОСТ И ПРИВРЕМЕНА ЗАБРАНА ЗА ВРШЕЊЕ ОДДЕЛНА ДЕЈНОСТ издаден од Централниот Регистар на Р. Македонија

ДОКУМЕНТИ КОИ АФПЗРР ЌЕ ГИ ДОБИЕ ПО СЛУЖБЕНА ДОЛЖНОСТ ВО ИМЕ НА БАРАТЕЛОТ (ОД ДРУГИ ДРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ).

ТЕКОВНА СОСТОЈБА НА БАРАТЕЛОТ - правно лице регистрирано во Централниот Регистар на Р. Македонија

СТАТУТОТ НА ПРАВНОТО ЛИЦЕ/ЗАДРУГА ОД ЦЕНТРАЛНИОТ РЕГИСТЕР НА Р. МАКЕДОНИЈА
(овој документ се превзема во случај кога барателот е задруга)

КОПИЈА ОД АКЦИОНЕРСКА КНИГА

(овој документ се добива по службена должност само во случај кога барателот е акционерско друштво. Доколку не постојат јавно објавени податоци за сопственичката структура на барателот, АФПЗРР го задржува правото да го бара овој документ од самиот барател.)

ДОКАЗ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА ЗАДРУГА ВО РЕГИСТАРОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ЗАДРУГИ

(овој документ АФПЗРР ќе го прибави по службена должност во случај кога барателот аплицира како задруга)

ДОКАЗ ЗА БРОЈ НА ВРАБОТЕНИ ЛИЦА, ГОДИШЕН ОБРТ И ГОДИШЕН ПРОФИТ НА БАРАТЕЛОТ – скратен исказ за барателот (овој документ АФПЗРР ќе го прибави по службена должност во случај кога барателот аплицира како трговско друштво или трговец поединец)
ДОКАЗ ДЕКА БАРАТЕЛОТ НЕМА НЕПОДМИРЕНИ ОБВРСКИ КОН МЗШВ ЗА ПОСЛЕДНАТА ФИСКАЛНА ГОДИНА (овој критериум се проверува по службена должност и е задолжителен документ при проверка дали барателот има неподмирени обврски кон МЗШВ по основ на користење на земјоделско земјиште во државна сопственост)
ДОКАЗ ЗА ВРШЕЊЕ НА СООДВЕТНА ДЕЈНОСТ – Агенција за храна и ветеринарство (во случај кога барателот е регистриран оператор со храна)
МИСЛЕЊЕ ЗА УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРОЕКТНАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА / ПЛАНИРАНАТА ИНВЕСТИЦИЈА СО НАЦИОНАЛНИТЕ ПРОПИСИ И ПРОПИСИТЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНА ВО ЕУ ОД ОБЛАСТА НА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНА / ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО / ЗАШТИТА И БЛАГОСОСТОЈБА НА ЖИВОТНИТЕ (-Агенција за храна и ветеринарство)
РЕГИСТАР НА ПРАВНИ СУБЈЕКТИ РЕГИСТРИРАНИ ЗА ИЗВОЗ ВО ЕУ -Агенција за храна и ветеринарство

ДОКУМЕНТИ ЗА СОПСТВЕНОСТ И/ИЛИ ПРАВО НА КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ/ОБЈЕКТ ШТО Е ПРЕДМЕТ НА ИНВЕСТИЦИЈАТА
ИМОТЕН ЛИСТ ЗА ОБЈЕКТ И/ИЛИ ЗЕМЈИШТЕ
ДОГОВОР ЗА ЗАКУП/КОНЦЕСИЈА за: ➤ Објект, и/или   ➤ Земјиште: (Доколку договорот за закуп/концесија е впишан во релевантниот имотен лист за земјиштето/објектот, од каде што може да се извлечат неопходните податоци како што се договорни страни, предмет на договорот и времетраење (датум на нотарска заверка), нема потреба од негово поднесување)
ДОКАЗ ЗА РЕДОВНО ПОДМИРЕНИ ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА ДОГОВОР ЗА КРЕДИТ издаден од страна на банка во која барателот се јавува како корисник на кредит (овој документ се доставува само во случаи кога банката има востановено залог на имотот што е предмет на инвестицијата)

ДОКУМЕНТИ ПОВРЗАНИ СО ГРАДЕЖНИ РАБОТИ

- ОДОБРЕНИЕ ЗА:
    - Изградба на нов објект
    - Реконструкција на постоечки објект
    - Адаптација на постоечки објект
    - Доградба на постоечки објект
    - Надградба на постоечки објект
    - Изведена состојба или
  - ИЗЈАВА ОД БАРАТЕЛОТ ДЕКА РЕЛЕВАНТНОТО ОДОБРЕНИЕ ЌЕ СЕ ДОСТАВИ НЕ ПОДОЦНА ОД ДАТУМОТ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА ОДЛУКА ОД СТРАНА НА АФПЗРР ИЛИ
  - ИЗЈАВА ОД РЕЛЕВАНТНА ИНСТИТУЦИЈА (Единица на локална самоуправа или Министерство за транспорт и врски) ДЕКА ЗА ПРЕДЛОЖЕНАТА ИНВЕСТИЦИЈА НЕ Е ПОТРЕБНО ОДОБРЕНИЕ ЗА ГРАДЕЊЕ
  - РЕШЕНИЕ ЗА ПРОМЕНА НА ИНВЕСТИТОР издадена и заверена од страна на Единицата за локална самоуправа или Министерството за транспорт и врски или
  - ИЗЈАВА ОД БАРАТЕЛОТ ДЕКА РЕЛЕВАНТНОТО РЕШЕНИЕ ЌЕ СЕ ДОСТАВИ НЕ ПОДОЦНА ОД ДАТУМОТ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА ОДЛУКА ОД СТРАНА НА АФПЗРР
- (Изјавата се доставува само во случај кога барателот не е во можност да го добие решението заклучно со денот на поднесување на барањето за користење на средства)*

КОПИИ ИЛИ ЕЛЕКТРОНСКА ФОРМА ОД ОСНОВНИТЕ ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖИ И ПРЕДМЕР - ПРЕСМЕТКА ОД РЕВИДИРАНА ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА

- Изградба на нов објект
- Реконструкција на постоечки објект
- Адаптација на постоечки објект
- Доградба на постоечки објект
- Надградба на постоечки објект
- Изведена состојба

(Проектната документација (техничкиот број на основниот проект) која се доставува до Агенцијата за финансиска поддршка за земјоделство и рурален развој мора во целост да соодветствува со проектната документација (техничкиот број) која се доставува/ќе се достави до надлежниот орган како дел од поднесеното барање за добивање на одобрение за градба)

ВРЕМЕНА СИТУАЦИЈА ЗА СИТЕ ЗАВРШЕНИ ГРАДЕЖНИ РАБОТИ

- Документот го содржи описот на завршените градежни работи, количината и мерата
- Документот го потпишува овластено лице
- Документот се однесува на сертифицираниот предмер на техничката документација поврзана со инвестицијата

(времена ситуација е потребна во случај кога барателот изградил дел од објектот што е предмет на инвестицијата, односно градежните работи се во согласност со последната одобрена техничка документација)

ДОКУМЕНТИ СО КОИ СЕ ДОКАЖУВА ЕКОНОМСКАТА ИЗДРЖЛИВОСТ НА ИНВЕСТИЦИСКИОТ ПРОЕКТ

ДЕЛОВЕН ПЛАН

ПОНУДИ ЗА ГРАДЕЖНИ РАБОТИ И НАБАВКА НА ОПРЕМА

ЕДНА ПОНУДА ИЗДАДЕНА ОД ДОБАВУВАЧ ЗА СЕКОЈА СТАВКА/ ГРУПА НА СТАВКИ СО ИЗНОС ПОМАЛ ОД 10.000 ЕВРА ВО ДЕНАРСКА ПРОТИВВРЕДНОСТ, И/ ИЛИ
ТРИ ПОНУДИ ИЗДАДЕНИ ОД РАЗЛИЧНИ ДОБАВУВАЧИ ЗА СЕКОЈА СТАВКА/ ГРУПА НА СТАВКИ СО ИЗНОС ПОГОЛЕМ ОД 10.000 ЕВРА ВО ДЕНАРСКА ПРОТИВВРЕДНОСТ.

- Понудите ги содржат називот на добавувачот, регистарски број и адреса на добавувачот, како и број на понудата
- Понудите ги потпишуваат добавувачите и ги заверуваат со печат
- Понудите се однесуваат на барателот
- За секоја ставка/група на ставки во понудите има информации најмалку за единицата мера, количина и цена без ДДВ (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Понудите содржат информации за вкупната вредност на ставката/групата ставки без ДДВ (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Износите на понудите се пресметани во МКД (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Износите на понудите се пресметани во странска валута (доколку станува збор за понуда издадена од странски добавувач)
- Доколку станува збор за градба, градежните работи и опремата (машински дел) во понудата се однесуваат на техничката документација и сертифицираниот предмер доставени од барателот (во случај кога за инвестицијата е потребно да се изработи техничка документација и одобрување од релевантната единица на локална самоуправа или од министерството за транспорт и врски)
- Понудите содржат детални технички спецификации за ставката/групата на ставки за инвестицијата
- Постојат информации за земјата на потекло за ставката/групата на ставки
- Доколку станува збор за градба, понудите за градежни работи треба да ги издадат компании со соодветна лиценца за изведба на градежни работи (во случај кога за инвестицијата е потребно да се изработи техничка документација и одобрување од релевантната единица на локална самоуправа или од министерството за транспорт и врски). Агенцијата ќе ја прибави лиценцата по службена должност.

ИЗЈАВА ОД ДОБАВУВАЧОТ/-ИТЕ ЗА ЗЕМЈА НА ПОТЕКЛО

- Документот го потпишува добавувачот и го заверува со печат
- Документот содржи податоци за земјата на потекло на сите градежни материјали
- Документот се однесува на барателот
- Документот се однесува на релевантната понуда

(изјавата е потребна доколку во понудата нема податоци за земјата на потекло)

КОПИЈА ОД ДОКАЗ ЗА СОПСТВЕНИЧКА СТРУКТУРА ЗА СИТЕ СТРАНСКИ ДОБАВУВАЧИ

- Документот го издава релевантна институција (електронски издаден, дигитален потпис или заверен од институцијата)

➤ Документот се однесува на релевантниот добавувач
АКЦИОНЕРСКА КНИГА ВО ЕЛЕКТРОНСКА ФОРМА / ХАРТИЕНА ФОРМА И ПРОПРАТНО ПИСМО   ➤ Документот го издава Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Македонија   ➤ Документот се однесува на добавувачите   ➤ Придружното писмо е задолжително во случаи кога за компанијата нема податоци на веб-страницата на Централниот Депозитар за Хартии од Вредност на Република Македонија   <i>(овие документи се задолжителни во случај кога добавувачот е акционерско друштво)</i>
ИЗЈАВА ОД БАРАТЕЛОТ СО ОБЈАСНУВАЊЕ НА ПРИЧИНИТЕ ЗА ИЗБОР НА КОНКРЕТНАТА/-ИТЕ ПОНУДА/-И   ➤ Документот го потпишува барателот и го заверува со печат, и се однесува на ставките кои се предмет на набавката   <i>(овој документ е задолжителен во случај кога набавката е со износ поголем од 10.000 евра и избраните стоки/услуги немаат најниска вредност)</i>

ПОНУДИ/ФАКТУРА/ДОГОВОР ЗА ОПШТИ ТРОШОЦИ

ЕДНА ПОНУДА ИЗДАДЕНА ОД ДОБАВУВАЧ ЗА СИТЕ ВИДОВИ НА УСЛУГИ СО ИЗНОС ПОМАЛ ОД 10.000 ЕВРА ВО ДЕНАРСКА ПРОТИВВРЕДНОСТ, И/ ИЛИ

ТРИ ПОНУДИ ИЗДАДЕНИ ОД РАЗЛИЧНИ ДОБАВУВАЧИ ЗА СИТЕ ВИДОВИ НА УСЛУГИ СО ИЗНОС ПОГОЛЕМ ОД 10.000 ЕВРА ВО ДЕНАРСКА ПРОТИВВРЕДНОСТ.

- Понудата ги содржи називот на добавувачот, регистарски број и адреса на добавувачот, како и број на понудата
- Понудата ја потпишува добавувачот и ја заверува со печат
- Понудата се однесува на барателот
- Постојат информации за понудените услуги, количина и цена без ДДВ или ПДД за ставката/групата на ставки (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Понудата за консултантски услуги и трошоците за деловен план треба да бидат поделени според хонорари на експерти, извршени активности по експерт, неопходни работни часови или денови по активност/експерт, цена на чинење (по час или ден) по активност/експерт, патни трошоци (доколку има), итн.
- Понудата содржи информации за вкупната вредност на услугите/групата на услуги без ДДВ или ПДД (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Износот на понудата е пресметан во МКД (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Износот на понудата е пресметан во странска валута (доколку станува збор за понуда издадена од странски добавувач)

ФАКТУРА ЗА ИЗВРШЕНИ УСЛУГИ

- Фактурата го содржи називот на добавувачот, регистарски број и адреса на добавувачот, како и број на фактурата
- Фактурата ја потпишува добавувачот и ја заверува со печат
- Фактурата се однесува на барателот
- Постојат информации за услугите, количина и цена без ДДВ или ПДД за ставката/групата на ставки (доколку станува збор за фактура издадена од домашен добавувач)
- Фактурата за консултантски услуги и трошоците за бизнис план треба да бидат поделени според хонорари на експерти, извршени активности по експерт, неопходни работни часови или денови по активност/експерт, цена на чинење (по час или ден) по активност/експерт, патни трошоци (доколку има), итн.
- Фактурата содржи информации за вкупната вредност на услугите/групата услуги без ДДВ или ПДД (доколку станува збор за фактура издадена од домашен добавувач)
- Износот на фактурата е пресметан во МКД (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Износот на фактурата е пресметан во странска валута (доколку станува збор за понуда издадена од странски добавувач)

ДОГОВОР ЗА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

- Договорот го содржи називот на добавувачот, регистарски број, назив на барателот и регистарски број
- Договорот го потпишуваат добавувачот и барателот и/или го заверуваат со печат
- Постојат информации за услугите, количина и цена без ДДВ или ПДД за ставката/групата на ставки (доколку станува збор за фактура издадена од домашен добавувач)
- Договорот за консултантски услуги и трошоците за деловен план треба да бидат поделени според хонорари на експерти, извршени активности по експерт, неопходни работни часови или денови по активност/експерт, цена на чинење (по час или ден) по активност/експерт, патни трошоци (доколку има), итн.
- Договорот содржи информации за вкупната вредност на услугите/групата услуги без ДДВ или ПДД (доколку станува збор за фактура издадена од домашен добавувач)
- Износот на договорот е пресметан во МКД (доколку станува збор за понуда издадена од домашен добавувач)
- Износот на договорот е пресметан во странска валута (доколку станува збор за понуда издадена од странски добавувач)

ИЗВОД ОД БАНКАРСКА СМЕТКА НА БАРАТЕЛОТ

- Документот ја содржи трансакцијата која се однесува на плаќање на услугите
(овој документ се поднесува во случај кога овие трошоци се веќе платени)

ДОКУМЕНТИ ПОВРЗАНИ СО ИСПОЛНУВАЊЕ НА МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРДИ ВО ПРОЦЕСОТ НА ОДОБРУВАЊЕ НА ПРОЕКТИ

РЕШЕНИЕ ЗА ОДОБРЕН ЕЛАБОРАТ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА, ИЛИ

РЕШЕНИЕ ЗА ОДОБРЕН ЕЛАБОРАТ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА СО ОДОБРЕН АКЦИОНЕН ПЛАН, ИЛИ
ПОДНЕСЕНО БАРАЊЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА А ИЛИ Б ИНТЕГРИРАНА ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА, ИЛИ
А ИЛИ Б ИНТЕГРИРАНА ЕКОЛОШКА ДОЗВОЛА, ИЛИ
ПОДНЕСЕНО БАРАЊЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕЛАБОРАТ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА
(документот треба да биде издаден од страна на ЕЛС или Министерство за животна средина)

НАПОМЕНА: Агенцијата го задржува правото да побара дополнителна документација од барателите со цел да се докаже исполнувањето на критериумите од ИПАРД Програмата за користење на финансиска поддршка.

10. Административна процедура за обработка на барањето

10.1 Поднесување на барањето за финансиска поддршка

По објавување на јавниот повик, од страна на АФПЗРР, за поднесување на барања за користење на средства од ИПАРД Програмата 2014-2020, потенцијалниот корисник на средствата треба да поднесе „барање за користење на средства од ИПАРД Програмата 2014 – 2020“ по соодветната мерка. Барањето треба да биде коректно и читливо пополнето на македонски јазик и кирилично писмо. Заедно со барањето треба да бидат доставени и сите пропратни општи и посебни документи соодветно на типот на инвестиција. Барањата, комплетираните со целокупната документација, затворени во плик на кој на горниот лев агол да пишува „НЕ ОТВАРАЈ за Јавен повик ИПАРД бр. 01/2018“ како и мерката за која се поднесува барањето, да бидат доставени:- по препорачана пошта на адреса:

Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и рурален развој ул. „3-та Македонска бригада“ бр.20 зграда на Македонија Табак блок Ц 1000 Скопје, Република Македонија или лично на рака во писарницата на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР), на истата адреса.

Потребните обрасци од „Барањето за користење на средства од ИПАРД Програмата 2014-2020“ како и „Упатство за корисници на средства од ИПАРД Програмата 2014-2020“ во кој се содржани сите информации за критериумите, условите за прифатливост на проектите и условите за финансирање и останати информации кои се неопходни за изготвување на барање за користење на средства од ИПАРД Програмата 2014-2020, во електронска верзија може да се превземат на интернет-адресата на Агенцијата: www.ipardpa.gov.mk.

Напомена:

Барателот може да поднесе повеќе барања по различни мерки за време на еден јавен повик.

Барателот може да поднесе едно барање на еден јавен повик во рамките на една мерка.

Доколку мерката е составена од повеќе приоритетни сектори, барањето може да содржи елементи од повеќе приоритетни сектори.

Доколку барателот повторно поднесува барање по истата мерка, претходниот проект за кој е одобрена финансиска поддршка треба да има поднесено барање за исплата во моментот на поднесувањето на новото барање. Барателот не може да склучи договор по однос на новото поднесено барање, во случај истото да е комплетно и соодветно, се додека не биде исплатена во целост предходната инвестицијата.

10.2 Обработка на барање и избор на корисници

По отворање на барањето, исполнувањето на основните услови за прифатливост (како што се тип на корисник и вид на прифатливи инвестиции) ќе бидат проверени во прв план. Проверката за комплетност во смисла дали барањето ги содржи сите задолжително потребни придружни документи ќе се спроведе за прифатливите баратели на средства. Доколку барателот не ги доставил потребните документи, Агенцијата ќе испрати Известување за дополнување на поднесеното барање со кое ќе го задолжи барателот да го дополни своето барање во рок од 8 дена сметано од денот на прием на известувањето за дополнување на барањето. Паралелно со проверката за комплетност ќе се изврши и проверка за усогласеност и исполнување на критериумите за прифатливост (како што се почитување на националните минимум стандарди и други општи и посебни услови во рамки на мерката). Комплетните барања ќе бидат предмет на понатамошна проверка на прифатливост на трошоците и проценка на економската и финансиската одржливост. Прифатливоста на трошоците ќе биде проверена во однос на листата на прифатливи трошоци одобрени од страна на Комисијата. Вредноста на прифатливите трошоци ќе биде дополнително проверена дали одговара на пазарната вредност на соодветните предмети прикажана преку три независни понуди од добавувачи (за ставки со вредност над 10.000 евра), споредбено со референтните вредности поставени од страна на ИПАРД Агенцијата или споредено со стандардните трошоците. Вкупниот износ на прифатливи трошоци ќе се проверува во однос на минималните и максималните прагови утврдени за одделни проекти во рамките на една мерка. Доколку вкупниот износ на прифатливи трошоци е под минималниот, проектите ќе бидат одбиени. Проценка на економско-финансиската одржливост ќе биде спроведена за проекти кои ги исполнуваат условите за прифатливост и имаат комплетна документација. Проценката се врши во согласност со методологијата на ИПАРД Агенцијата за пресметување на вредностите на индикаторите на критериумите за економска и финансиска одржливост кои се детално опишани во Упатството за изготвување на деловен план. Барателите на средства ќе бидат одбиени доколку:

- тие не ги исполнуваат критериумите за прифатливост;
- трошоците не може да се утврдат како прифатливи;
- проектот не е одржлив.

По направената контрола следува рангирање на поднесените проекти со бодување. По извршената контрола на фактичката состојба на терен од страна на АФПЗРР, потенцијалниот корисник ќе биде писмено известен за прифаќање или одбивање на неговото барање. Доколку барањето биде оценето позитивно и прифатено, АФПЗРР до потенцијалниот корисник испраќа “Решение за распределба на финансиски средства”.

Врз основа на член 20 од Законот за основање на Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој („Службен весник на Република Македонија бр. “72/07, 05/09, 43/14, 193/15 и 39/16) против решенијата на Агенцијата не е дозволена жалба и истите се конечни во управна постапка. Против решенијата на Агенцијата може да се поведе управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот на ова решение пред Управниот суд во Скопје. Поведувањето на управниот спор не го одлага извршувањето на решението.

10.3 Критериуми за рангирање во мерката

Број	Критериум	Приоритетни проекти	Бодови	Максимум бодови по критериум
1.	Усогласување со	Инвестиции кои се однесуваат на	30	30

	стандардите на ЕУ	надоградување за да се постигне усогласување со стандардите на ЕУ кои се однесуваат на безбедност на храната во секторот за млеко и месо		
		Инвестиции кои се однесуваат на надоградување за да се постигне усогласување со стандардите на ЕУ кои се однесуваат на добросостојба на животните во секторот за месо	25	
2.	Заштита на животната средина	Инвестиции кои се насочени кон намалување на негативното влијание на животната средина преку енергетска ефикасност, третман на отпад и нус-производи и валоризација, третман на вода/отпадни води	25	30
		Инвестициска поддршка во воведувањето производство на енергија од обновливи извори (на пример биогаз, соларна енергија, ветерници, геотермалната енергија, итн) вклучувајќи преработка на примарна и секундарна биомаса од животни и растенија, за да се обезбеди електрична енергија и/или греење со употреба на обновливи извори на енергија	30	
3.	Интегрирање на земјоделските производители и преработувачите	Инвестиции насочени кон поставување, или модернизација на откупно дистрибутивните центри	10	20
		Постоечки договорни односи со примарните земјоделски производители (барем годишни договори) кои покриваат барем 30% од набавките на сировински материјал за преработка	10	
4.	Вид на барател	Правно лице кое првенствено се занимава со преработка на земјоделски производи	5	20
		Оператор со храна или земјоделска задруга која ја претставуваат млади кои се стари барем 18 години или под 40 години на денот кога барателот го поднел барањето, или пак жена	10	
		Седиштето е лоцирано во рурални подрачја ¹	10	

¹ Листата на рурални подрачја е објавена на интернет страната на АФПЗР : www.pa.gov.mk

Бодувањето ќе се користи за избор на проекти преку рангирање, во случаи кога бараниот износ за финансиска поддршка во пристигнатите барања го надминува финансискиот буџет кој е алоциран за оваа мерка.

Проект со 0 поени може да се одобри во случај кога бараниот износ за финансиска поддршка е понизок од достапниот буџет за финансирање на оваа мерка и се исполнети условите за прифатливост.

10.4 Склучување на договор

Со решението за распределба на финансиски средства, АФПЗРР го известува потенцијалниот корисник дека во рок од 30 дена треба да дојде во просториите на АФПЗРР да потпише „Договор за финансиска поддршка“ со АФПЗРР. По потпишување на договорот потенцијалниот корисник може да отпочне со реализација на проектот. Договорот се потпишува во 4 (четири) идентични примероци од страна на корисникот и директорот на АФПЗРР, од кои по два примерока добива секоја од договорните страни.

11. Реализација на договорот

Со реализацијата на проектот може да се почне откако договорот за кофинансирање е потпишан и може да има времетраење од максимум 2 години. Службите на ИПАРД Агенцијата или институции на кои ИПАРД Агенцијата може да делегира одговорност, ќе спроведе мониторинг и надзор над извршувањето на проектите. Следење на имплементацијата на проектот, исто така, може да се контролира преку обврската на корисникот за известување за напредокот на спроведувањето на проектот или преку извештаи од технички надзор во текот на изградбата. Само оние трошоци кои настанале откако договорот за проектот за кофинансирање помеѓу корисникот и ИПАРД Агенцијата е склучен, ќе се сметаат за прифатливи за кофинансирање. Исклучок од правило се единствено општите трошоци. Општите трошоци може да се однесуваат за време пред склучување на договорот за кофинансирање на проектот помеѓу корисникот и ИПАРД Агенцијата или пред издавање на решението за одобрување на проектот, но не порано од 01/01/2014. Општите трошоци може да се сметаат за прифатливи за кофинансирање само доколку барателот побарал поддршка за општи трошоци во барањето со обезбедена детална документација за оправдување на реалноста и вистинитоста на доставените трошоци и доколку проектот на кои се однесуваат е одобрен од страна на ИПАРД Агенцијата и за истиот е потпишан договор. Трошоците за специфични информативни и рекламни активности на ниво на проект кои се на одговорност на корисникот ќе бидат прифатливи за кофинансирање само доколку активностите се во согласност со правилата за публицитет и видливост кои се применуваат за Програмата.

12. Исплата на средства

Откако ќе биде завршена инвестицијата, крајниот корисник треба да достави барање за исплата. Барањето за исплата е пропратен документ на договорот потпишан помеѓу корисникот и Агенцијата. Заедно со барањето за исплата треба да се достави и останатата документација поврзана со направените трошоци (фактури, налог ПП-30, извод од банка) и останати документи наведени во самото барање за исплата. Документите кои ќе бидат доставени од страна на корисникот треба да бидат заверени со потпис и печат од органот/фирмата која ги издава.

Барање за исплата е унифициран образец кој што крајните корисници го добиваат при потпишување на договорот, за секоја мерка поединечно. Барањата за исплата исто така ќе бидат достапни за подигнување во просториите на Агенцијата и од веб страната www.ipardpa.gov.mk.

Барањата за исплата се доставуваат согласно временскиот рок даден во договорот. Корисникот е обврзан своерачно или електронски да го пополни барањето за исплата и да ги наведе фактурите/про-фактурите кои ги доставува до Агенцијата, притоа наведувајќи за која мерка и тип на инвестиција го поднесува истото.

Проверката на финансиската документација се извршува исклучиво на оригинали или копии заверени на нотар при што во случај да се доставени оригинални документи во текот на постапката за одобрување на исплата Агенцијата е должна да ги испратат истите до крајниот корисник. Истите ќе бидат означени со печат на Агенцијата како би се избегнало понатамошно двојно финансирање.

Доколку документите кои се пропратни кон барањето за исплата се достават после рокот, барањето ќе биде одбиено и договорениот износ на финансиска поддршка нема да биде исплатен.

Доколку се настанати промени во барањето за исплата т.е се набават активности кои не се предмет на договорот, а притоа не е поднесено барање за анекс на договор, истото барање нема да биде исплатено, или ќе биде делумно исплатено во зависност од ефектот кој настаната промена ќе го има врз целокупната инвестиција која е предмет на договорот.

Доколку корисникот не се придржува кон одредбите од договорот кои се однесуваат на рокот на реализација на инвестицијата, треба да се има во предвид дека сите активности настанати пред потпишување на договорот (освен трошоците направени за интелектуални услуги) нема да се дел од финансиската поддршка. Сите активности набавени пред рок т.е. пред потпишување на договорот нема да бидат предмет на инвестиција. Исто така сите набавени и исплатени активности после рокот на реализација на инвестицијата или во рокот на доставување на барањето за исплата нема да бидат предмет на финансиска поддршка.

После административната проверка доколку барањето за исплата е комплетно и соодветно, предметот ќе биде проверен на лице место од страна на овластени лица на Агенцијата кои имаат за цел да ја проверат реализацијата на инвестицијата во целост и во согласност со договорот. По извршената контрола на лице место, ќе биде изработен извештај во кој детално ќе биде опишана фактичката состојба утврдена на лице место. Истиот треба да биде потпишан од страна на лицата кои ја вршат контролата и од самиот корисник или овластено лице од страна на корисникот. Во случај на забелешка на извршената контрола, корисникот има право истата да ја наведе во извештајот.

После извршената контрола, доколку се констатира дека инвестицијата е реализирана во целост и во согласност со договорот, се продолжува со постапката за одобрување на исплата. Доколку се констатира неусогласеност на процесот на реализација на инвестицијата во целост и во согласност со договорот се продолжува постапката за одбивање на барањето за исплата.

Откако ќе биде одобрена исплатата, Агенцијата издава решение за одобрување на исплата. Доколку биде одбиено барањето за исплата, Агенцијата издава решение за одбивање. Со решението крајниот корисник ќе биде известен за сумата која му е одобрена т.е одбиена.

Сите одобрени и исплатени инвестиции ќе бидат предмет на контрола во период од 5 години после извршената исплата со цел да констатира одржливоста и непроменетоста на инвестицијата согласно договорот.

Сите исплатени инвестиции ќе бидат објавени на веб страната на Агенцијата со цел да се запази одредбата за транспарентност на постапката, а притоа ќе бидат запазени одредбите за заштита на личните податоци на сите корисници на средствата од ИПАРД Програмата.

13. Контрола на терен

Контрола на терен се врши со цел да се утврди фактичката состојба на лице место односно дали податоците наведени во предметот соодветствуваат со состојбата на лице место. Контролата ја вршат овластени лица – контролори вработени во АФПЗРР.

- Контрола на лице место пред одобрување – се врши по извршената административна проверка на апликацијата и има за цел да потврди дали инвестицијата е започната предвреме и дали постојат услови за реализација на истата.
- Контрола на лице место пред исплата – се врши по извршената административна проверка на барањето за исплата и има за цел да потврди дали инвестицијата е завршена во согласност со Деловниот план, Договорот како и дали податоците наведени во барањето за исплата и документите приложени кон истото соодветствуваат со фактичката ситуација на лице место.
- Контрола на лице место после исплата – се врши во период од 5 години односно за цело времетраење на договорот. Сите корисници на финансиска поддршка во периодот од 5 години ќе бидат проверени најмалку еднаш. При контролата на лице место после исплата се врши проверка дали инвестицијата се користи согласно предвидената намена, дали инвестицијата е во сопственост на корисникот, дали истата е соодветно означена како и останати обврски кои треба да се почитуваат од страна на корисникот согласно Договорот склучен помеѓу корисникот и АФПЗРР.

АФПЗРР по потреба може да врши и дополнителни контроли на лице место доколку постои потреба за утврдување на одредени факти. Дополнителните контроли може да се вршат за време на реализација на инвестицијата, пред финалната исплата како и за целото времетраење на договорот. На крај од секоја контрола се изготвува извештај во кој се објаснува фактичката состојба утврдена на терен.

За време на контролите барателот/корисникот е должен да обезбеди непречен пристап на контролите до сите објекти, простории, опрема како и документација која е од важност за планираната односно реализираната инвестиција.

14. Обележување и видливост

Сите инвестиции кои се реализирани преку ИПАРД Програмата 2014-2020 треба да бидат соодветно обележани од страна на корисникот во рок од 5 дена од денот на извршувањето на исплатата. Ова обележување е една од договорните обврски на корисникот на финансиската поддршка и е всушност негов придонес во информирање на јавноста за улогата на ЕК во финансирањето на овие проекти. Согласно Планот за активности за комуникација и видливост, корисникот е должен да ја обележи својата инвестиција и тоа:

- Обезбедување на веб-страницата на краен корисник на помошта (каде што постои таква веб-страна), краток опис на активната, пропорционално на нивото на поддршка, вклучувајќи ги целите и резултатите, како и истакнување на финансиската поддршка од Унијата.
- Поставување на најмалку еден **постер/налепница** со информации за проектот (минимална големина А3), вклучувајќи ја финансиската поддршка од Унијата, на локација која е лесно видлива за јавноста, како што е влезниот дел на зграда за инвестиции чија вкупна финансиска поддршка не надминува 20.000 евра во денарска противвредност.

- **Плоча со објаснување (комеморативна плакета)** за инвестиции чија финансиска поддршка надминува 20.000 евра во денарска противвредност
- **Привремен билборд со суштински димензии** за секоја активност која се состои од финансирање на инфраструктура и градежни работи за кои вкупната финансиска поддршка надминува 100.000 евра во денарска противвредност. Најдоцна во рок од три месеци по завршувањето на таквата активност, крајниот корисник на помошта ќе постави трајна плоча или билборд со суштински димензии, на локација која е лесно видлива за јавноста.

Деталниот изглед и димензиите на налепниците, плакетата и билбордот се дадени во Нацрт верзијата на Договорот за финансиска поддршка кој е објавен на интернет страната на Агенцијата и е даден во прилог на ова упатство.

15. Контакт АФПЗРР

Заради обезбедување на информации за документите кои треба да се достават во прилог на барањето за Анекс кон Договорот, обезбедување на важечки образец на барањето за исплата, како и поради доставување на истите до АФПЗРР, Корисникот е согласен да се обрати до АФПЗРР на следнава адреса: Бул. III Македонска Бригада, бр.20 (зграда на Македонија Табак блок С), 1000 Скопје.

Контакт телефон: 02 30 97 450

Електронска пошта: ipardpa.info@ipardpa.gov.mk.

16. Прилози за мерката

Прилог 1 Листа на производи од Анекс I на Договорот за ЕУ

Број во Бриселската номенклатура	Опис на производи
Поглавје 1	Живи животни
Поглавје 2	Месо и јадливи месни отпадоци
Поглавје 3	Риби, лушпари и мекотели
Поглавје 4	Млечни производи; јајца птици; природен мед
Поглавје 5	
05.04	Цревата, мочниот меур и желудници од животни (освен од риби), цели и парчиња од нив
05.15	Животински производи на друго место неспомнати или опфатени; мртви животни од Поглавје 1 или Поглавје 3, неподгодни за човечка исхрана
Поглавје 6	Живи дрвја и други растенија; луковици, корени и слично; сечено цвеќе и украсни лисја
Поглавје 7	Зеленчук и некои корења и грутки
Поглавје 8	Јадење овошје и јатчесто овошје; кори од агруми или дињи
Поглавје 9	Кафе, чај и зачини, со исклучок на мате-чај (тарифен број 0903)
Поглавје 10	Житарици
Поглавје 11	Производи од мелничката индустрија; слад и скроб; глутен; инулин

Број во Бриселската номенклатура	Опис на производи
Поглавје 12	Маслодајни семиња и маслодајна плодови; разни зрна, семиња и плодови; индустриски и медицински растенија; слама и добиточна храна
Поглавје 13	
ex13.03	Пектин
Поглавје 15	
15.01	Свинска маст и други производи од свинска маст; други производи од живинска маст
15.02	Непреработени масти од говеда, овци или кози; лој (вклучувајќи „premier jus“ произведен од тие масти
15.03	Стеаринска маст, олеостеарин и стеарински лој; маст, маслено масло и лојно масло, не емулгирани или мешани или подготвени на било кој начин
15.04	Масти и масло, риба и морски цицачи, без разлика дали се или не рафинирани
15.07	Заситени растителни масла, течни или цврсти, сурови, рафинирани или прочистени
15.12	Животински или растителни масти и масла, хидрогенизирани, без разлика дали се или не рафинирани, но не за понатамошна подготовка
15.13	Маргарин, имитација на маст и други преработени масти за јадење
15.17	Резидуи кои произлегуваат од третман на масни супстанции и животински или растителни восоци
Поглавје 16	Преработки од месо, риби, лушпари или мекотелци
Поглавје 17	
17.01	Шеќерна репка и шеќерна трска, цврст состојба
17.02	Други шеќери; шеќерни сирупи; вештачки мед (без разлика дали се или не се меша со природен мед); карамел
17.03	Меласа, без разлика дали е или не е обезбоена
17.05(1)	Зачинети или обоени шеќери, сирупи и меласа, но не и овошни сокови со додаток на шеќер во било кој процент
Поглавје 18	
18.01	Зрна какао, цели или искршени, сурови или печени
18.02	Какао школки, лушпи, кожи и отпад
Поглавје 20	Производи од зеленчук, овошје или други делови од растенија
Поглавје 22	
22.04	Шира од грозје, во ферментација или со стопирана ферментација на друг начин освен со додавање на алкохол

Број во Бриселската номенклатура	Опис на производи
22.05	Вино од свежо грозје; шира од грозје со стопирана ферментација со додавање на алкохол
22.07	Други ферментирани пијалаци (на пример, јаболковина, крушковача и медовина)
ex22.08(1) ex22.09(1)	Етил алкохол или неутрални алкохолни пијалоци, без разлика дали се или не се денатурирани, со која и да било јачина, добиени од земјоделски производи наведени во Анекс I на Договорот, освен ликери и други алкохолни пијалаци и сложени алкохолни препарати (познат како «концентрирани екстракти») за производство на пијалаци
ex22.10(1)	Оцет и замена за оцет
Поглавје 23	Остатоци и отпадоци од прехранбената индустрија; готова сточна храна
Поглавје 24	
24.01	Непреработен тутун, отпадоци од тутун
Поглавје 45	
45.01	Природна плута, необработена, мелена, гранулирана или дробена; плута отпад
Поглавје 54	
54.01	Лен, суров или обработен но непреден; влачен лен и отпад (вклучувајќи извлачени или влакнести крпи)
Поглавје 57	

Прилог 2 Листа на прифатливи трошоци

No.	Прифатливи трошоци	Опис
1.	Набавка на машини и опрема за преработка на земјоделски производи од следните сектори: - Овошје и зеленчук, вклучувајќи и компири, печурки и мешункасти култури; - Житни, мелнички и скробни производи; - Растителни и животински масла и масти; - Шира од грозје, вино и оцет; - Млеко и млечни производи; - Месо и производи од месо (вклучувајќи јајца и живина) (Опрема за обработка – од суровина до готов производ)	• Опрема за прием, собирање и чување. • Опрема за подготовка за сортирање, чистење, миене, сушење, дезинфекција, обложување со восок, сортирање, калибрирање, отстранување на оштетени плодови, детектирање на метал и стакло или други цврсти материјали. • Опрема за пред-ладење, ладење и замрзнување. • Опрема за сечење, мелење и останата опрема за подготовка пред преработка. • Опрема за филтрација, де-аерација, ферментација, стабилизација, сепарација, хомогенизација, пастеризација и стерилизација. • Резервоари, танкови. • Опрема за конзервирање, сушење, десикација , замрзнување. • Опрема за полнење, пакување и означување/етикетирање. • Зашеметување, искрварување, опрема за горење и опрема за отстранување на внатрешни органи. • Опрема за сечење и откостување. • Лабораториска опрема и апарати за анализа на производот. • Опрема за манипулација, утовар и истовар, виљушкери, транспорт-приколки, ладилници, палети, приклучни возила за ладење, подвижни ленти, опрема за мерење и квалитет. • Опрема за следење на квалитетот, контрола системи со следливост на прием на производ, складирање и дистрибуција. • Третман на отпад, валоризација, опрема за ракување и складирање. • CIP опрема (“clean in place”). • Опрема за подобрување на стандардите за благосостојба на животните, како што се обезбедување на редовен пристап до свежа вода, храна, сместување на животните пред колење,

Но.	Прифатливи трошоци	Опис
		расчистување на ѓубриво итн.
2.	Набавка на опрема за производство на енергија од обновливи извори:	- Опрема за производство на енергија преку: - преработка на растителни производи за производство на биогаз и / или биогорива - соларна енергија - ветерници - геотермалната енергија
3.	Градежни материјали и елементи за изградба на нови објекти или реконструкција и подобрување на постоечки објекти (згради и инфраструктура за целосно функционален капацитет): - за инсталирање / одржување на прифатливата опрема - за постигнување на стандардите за животната средина - за обезбедување на хигиенски и санитарни услови - да се обезбеди административен простор - помошни објекти (складирање, гаража итн) - пристап, уредување и оградување	Сите материјали кои се користат за изградба на подови, сидови и тавани, како и сите премази и сврзни смеси за глетување кои се користат во објектите во кои се подготвува или се складира храната, како и за административниот, лабораторискиот и санитарниот простор и инфраструктурата кои се поврзани со производството. Обложувања за сидни панели, тавани, подови, сидови, цевна покривка, врати, прозорци, греење и вентилација (климатизација и воздушно прочистување), одвод, канализација и складирање на отпад и систем за валоризација на отпад, елементи за вода и создавање, снабдување и заштеда на електрична енергија и употреба на обновливите извори на енергија. Градежни материјали / компоненти за обезбедување на внатрешен пристап и патна мрежа, уредување и оградување на областа околу објектот.
4.	Работи и услуги:	- Сите потребни работи и услуги поврзани со реализацијата на инвестицискиот проект: - подготовка на терен - градежни работи - реконструкција - инсталација
5.	Набавка на специјализирани земјоделски транспорт приколки и возила:	Танкери за млеко , приколки за ладење, приколки за транспорт на живи животни и живина, опрема за транспорт на биомаса итн (доколку е поврзано со производството)

No.	Прифатливи трошоци	Опис
6.	Компјутерска опрема:	• Компјутерска опрема и софтвер, вклучително и сензори (само доколку се повзани со прифатливата опрема и со производствената активност)
7.	Општи трошоци:	• Подготовка на техничката документација, планови за изградба и придружни студии, пресметка на трошоците, на пазарот и маркетинг анализа, изработка на оцена за заштита на животната средина, управување со проекти: – архитекти – инженери – консултанти • Стекнување на патентни права и лиценци • Системи за управување со: – ISO – Подготовка за имплементација на HACCP – GMP (Добра производна пракса) • Публицитет и информативни материјали: – билборди – плакети – налепници

Прилог 3 Листа на минимални национални стандарди за спроведување на мерка 13

ИПАРД инвестиција и приоритетен сектор	Законски акти со кои се пропишани минимални национални стандарди	Усогласеност со ЕУ законодавство
ЖИВОТНА СРЕДИНА		
За сите приоритетни сектори	Закон за животната средина (Службен весник на Република Македонија, бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 47/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/2015, 192/15 и 39/16) Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животна средина (Службен.весник на Република Македонија бр. 74/05) Уредба за изменување на уредба за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат за чие одобрување е надлежен органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина (Службен весник на Република Македонија бр.36/12) Правилник за постапката за добивање Б-интегрирана еколошка дозвола (Службен весник на Република Македонија бр. 04/06) Правилник за постапката за добивање А-интегрирана еколошка дозвола (Службен весник на Република Македонија бр. 04/06) Закон за водите (Службен весник на Република Македонија бр 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16)	Directive 2011/92/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment Council Directive of 21 May 1991 concerning urban waste water treatment 91/271/EEC
ЈАВНО ЗДРАВЈЕ		
Млеко и млечни производи (свежо млеко , преработки и транспорт на млеко)	Закон за безбедност на храната (Службен весник на Република Македонија бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 129/15, 213/15 и 39/16)	Regulations (EC) No 178/2002; No 852/2004;No 853/2004;No 854/2004;No 882/2004;

	Правилник за општите барања за примарно производство и придружни операции како и општите барања за храната (Службен весник на Република Македонија“бр. 12/12); Правилник за посебните барања за безбедност и хигиена и начинот и постапката на вршење на службените контроли на млекото и млечните производи (Службен весник на Република Македонија бр. 26/12, 145/14, 59/16 и 197/16) Правилник за посебните барања за храната од животинско потекло (Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/16);	Regulations (EC) No 852/2004; Regulations (EC) No 853/2004; Regulations (EC) No 853/2004;
Преработка на месо и месни производи (вклучително јајца и пилешко)	Закон за безбедност на храната (Службен весник на Република Македонија бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 129/15, 213/15 и 39/16) Правилник за општите барања за примарно производство и придружни операции како и општите барања за храната (Службен весник на Република Македонија бр. 12/12) Правилник за посебните барања за храната од животинско потекло (Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/16)	Regulations (EC) No 178/2002; No 852/2004;No 853/2004;No 854/2004;No 882/2004; Regulations (EC) No 852/2004; Regulations (EC) No 853/2004;
Преработка на овошје и зеленчук, вклучително и компири, печурки и легуминозни култури	Закон за безбедност на храната (Службен весник на Република Македонија бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, , 129/15, 213/15 и 39/16) Правилник за информации поврзани со храната (Службен весник на Република Македонија бр. 150/15) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти (Службен весник на Република Македонија бр 102/13)	Regulation (EC) No 178/2002 Regulation (EC) No 1169/2011 Regulation (EC) No 1881/2006 Regulation (EC) No 2073/2005 Directive (EC) No 112/2002

	Правилник за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната (Службен весник на Република Македонија бр. 100/13, 145/14) Правилник за посебните барања за безбедност на овошните сокови и одредени слични производи (Службен весник на Република Македонија бр. 51/13) Правилник за посебните барања за безбедност на брзо замрзната храна (Службен весник на Република Македонија бр . 16/13) Правилник за условите за директно снабдување од страна на производителот на мали количества примарни производи до крајните потрошувачи или до локалните малопродажни трговци кои директно го снабдуваат крајниот потрошувач, како и општите и посебните барања за локализирана активност за операторите со храна од мал обем (Службен весник на Република Македонија бр. 10/13) Правилник за општите барања за примарно производство и придружни операции како и општите барања за храна (Службен весник на Република Македонија бр 12/12) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната (Службен весник на Република Македонија бр бр.156/13 и 76/16)	Directive (EC) No 108/1989 Regulation (EC) No 37/2005 Directive (EC) No 2/1992 Regulation (EC) No 396/2005
Житни, мелнични и скробни производи	Закон за безбедност на храната (Службен весник на Република Македонија бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 84/15, 129/15, 213/15 и 39/16) Правилник за информации поврзани со храната (Службен весник на Република Македонија бр. 150/15) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти (Службен весник на Република Македонија бр 102/13)	Regulation (EC) No 178/2002 Regulation (EC) No 1169/2011 Regulation (EC) No 1881/2006 Regulation (EC) No 2073/2005

	Правилник за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната (Службен весник на Република Македонија бр. 100/13, 145/14) Правилник за адитиви во храна (Службен весник на Република Македонија бр . 31/12, 114/13) Правилник за општите барања за примарно производство и придружни операции како и општите барања за храна (Службе нвесник на Република Македонија бр 12/12) Правилник за квалитет на пченично брашно (Службен весник на Република Македонија бр. 175/11) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната (Службен весник на Република Македонија бр бр.156/13 и 76/16) Правилник за состав и означување на храна за лица нетолерантни на глутен (Службен весник на РМ бр. 62/12)	Directive (EC) No 112/2002 Regulation (EC) No 396/2005 Regulation (EC) No 1332/2008 Regulation (EC) No 1333/2008 Regulation (EC) No 1334/2008 Regulation(EC) No 41/2009
Растителни и животински масти и масла	Закон за безбедност на храната (Службен весник на Република Македонија бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 84/15, 129/15, 213/15 и 39/16) Правилник за посебните барања за екстракционите средства кои може да се користат во производството на храна и состојки на храна, условите за нивна употреба во поглед на процесот за производство на категоријата храна и максималните дозволените нивоа на резидуи на екстракционите средства во крајните производи и максималните дозволените нивоа на резидуи на екстракционите средства во аромите кои се добиваат од природни извори на ароми (Службен весник на Република Македонија бр. 59/16)	Regulation (EC) No 178/2002 Regulation (EC) No 1169/2011 Regulation (EC) No 1881/2006 Regulation (EC) No 2073/2005 Directive (EC) No 112/2002 Regulation (EC) No 396/2005

	Правилник за информации поврзани со храната (Службен весник на Република Македонија бр. 150/15) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти (Службен весник на Република Македонија бр. 102/13) Правилник за барањата во однос на квалитетот на растителните масла за јадење и масти од растително потек- ло, на маргаринот, мајонезот и на нив сродни производи (Службен весник на Република Македонија бр . 127/12) Правилник за адитиви во храна (Службен весник на Република Македонија бр . 31/12, 114/13) Правилник за општи барања за примарно производство и придружни операции како и општи барања за храна (Службен весник на Република Македонија бр 12/12) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната (Службен весник на Република Македонија бр .156/13 и 76/16) Правилник за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната (Службен весник на Република Македонија бр. 100/13, 145/14)	Regulation (EC) No 1332/2008 Regulation (EC) No 1333/2008 Regulation (EC) No 1334/2008
Шира, гроздов сок, вино и оцет	Закон за безбедност на храната (Службен весник на Република Македонија бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 84/15, 129/15, 213/15 и 39/16) Правилник за информации поврзани со храната (Службен весник на Република Македонија бр. 150/15)	Regulation (EC) No 178/2002 Regulation (EC) No 1169/2011 Regulation (EC) No 1881/2006

	Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максималните нивоа на одделни контаминенти (Службен Весник на Република Македонија бр 102/13) Правилник за посебните барања за екстракционите средства кои може да се користат во производството на храна и состојки на храна, условите за нивна употреба во поглед на процесот за производство на категоријата храна и максималните дозволени нивоа на резидуи на екстракционите средства во крајните производи и максималните дозволени нивоа на резидуи на екстракционите средства во аромите кои се добиваат од природни извори на ароми (Службен Весник на Република Македонија бр. 59/16) Правилник за посебните барања за безбедност на овошните сокови и одредени слични производи (Службен весник на Република Македонија бр. 51/13) Правилник за адитиви во храна (Службен весник на Република Македонија бр . 31/12, 114/13) Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на максимално дозволените нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната (Службен весник на Република Македонија бр .156/13 и 76/16) Правилник за општи барања за примарно производство и придружни операции како и општи барања за храна (Службен весник на Република Македонија бр 12/12) Правилник за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната (Службен весник на Република Македонија бр. 100/13, 145/14) Правилник за барањата во однос на квалитетот на преработени производи од овошје и зеленчук како и печурки и нивни преработки	Regulation (EC) No 2073/2005 Directive (EC) No 112/2002 Regulation (EC) No 396/2005 Regulation (EC) No 1332/2008 Regulation (EC) No 1333/2008 Regulation (EC) No 1334/2008

	(Службен весник на Република Македонија бр . 69/14)	
БЛАГОСОСТОЈБА НА ЖИВОТНИ		
Само за кланични капацитети	Закон за заштита и благосостојба на животните (Службен весник на Република Македонија бр. 149/14, 149/15 и 53/16) Правилник за начинот на постапување со животните за време на убивање(Службенвесник на Република Македонија бр. 163/10)	Council Directive 2008/119/ECCouncil Directive 2008/120/ECCouncil Directive 98/58/EC of 20 July 1998
ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА		
За сите преработувачки капацитети	Закон за безбедност и здравје при работа (Службен весник на Република Македонија бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/ 13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16)	

Прилог 4 Договор за финансиска поддршка

Врз основа на член 12 став 1 точка 13, а во врска со член 6 став 1 точка 5 од Законот за основање на Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој (“Службен весник на Република Македонија” бр.72/07, 05/09, 43/14,193/15 и 39/16), Јавниот оглас бр.01/18 објавен на 30.11.2018 година за поднесување на барања за финансиска поддршка од Програмата за користење на средства од инструментот за претпристапна помош за рурален развој на Европската Унија (ИПАРД) за период од 2014-2020, Уредбата за начинот и постапката за користење на финансиска поддршка за мерките за рурален развој финансирани од компонента V–ИПАРД од инструментот за претпристапна помош ИПА (“Службен Весник на Република Македонија” бр. 64/16) и Решение бр. 16-____/____ издадено од Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој

ДОГОВОРНИТЕ СТРАНИ:

1. Агенција за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој, како давател на финансиска поддршка (во понатамошниот текст: Агенција) претставувана од Директорот _____,

со седиште на “Бул. III Македонска Бригада, бр.20 (зграда на Македонија Табак блок Ц), 1000 Скопје, и со адреса за кореспонденција “Бул. III Македонска Бригада, бр.20 (зграда на Македонија Табак блок С), 1000 Скопје, од една страна, и

2. _____ со ЕДБ _____, како страна која е корисник на средствата (тука и понатаму како: корисник), претставувано од управителот _____ со ЕМБГ _____;

- Седиште и адреса за кореспонденција: _____
- број на трансакциска сметка: _____, _____ Банка ,
- место на инвестицијата предмет на овој договор: _____ КО _____

од друга страна,
го склучија следниот:

ДОГОВОР ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА Бр. 16-____/____ (ИБ _____)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на Договорот

Член 1

(1) Со овој договор се уредуваат правата и обврските на договорните страни во врска со исплатата и користењето на финансиската поддршка од ИПАРД Програмата 2014-2020, одобрена со Решение бр. 16-____/____ од _____ година.

(2) Финансиската поддршка, согласно со:

- Мерката - Инвестиции во материјални средства за преработка на земјоделски и рибни производи,

– Приоритетен сектор _____ наведени во Прилог 2 на овој договор – „Табела за користење на финансиска поддршка по стоки и услуги“.

(3) За функционалноста на инвестицијата, корисникот се обврзува да ги заврши/реализира и работите/стоки/услугите кои нема да бидат кофинансирани од страна на Агенцијата. Горенаведените работи/стоки/услуги се наведени во Прилог 2 од овој Договор.

Договорен износ

Член 2

(1) Вкупна прифатлива вредност на инвестицијата е _____ МКД (со зборови _____ денари).

(2) Вкупната финансиската поддршка (јавна поддршка) согласно Решението бр. 16-____/____ изнесува до _____ МКД (со зборови _____ денари) т.е. 50% од вкупната прифатлива вредност на инвестицијата.

(3) АФПЗРР ќе исплати 50% од реално направените, оправданите и прифатливите трошоци, но не повеќе од износот од став 2 на овој член и не повеќе од износот за поединечни работи, стоки и услуги наведен во Прилог 2 на овој договор - Табела за користење на финансиска поддршка по стоки и услуги, дури и во случај реално направените трошоци да го надминуваат одобриениот износ.

(4) Висината на процентот на финансиската поддршка од став 3 на овој член може да се измени само во случај на природна непогода или поради техничка грешка направена од страна на АФПЗРР, а со претходно склучен Анекс кон Договорот.

II. ПРАВА И ОБВРСКИ НА ДОГОВОРНИТЕ СТРАНИ

Права на корисникот

Член 3

(1) Корисникот има право на финансиска поддршка до износот наведен во член 2 став 2 од овој договор, односно до износот за поединечни работи, стоки и услуги наведен во Прилог 2 или 2*, согласно начинот, условите и роковите утврдени во овој договор.

(2) Корисникот има право да бара Анекс кон Договорот најдоцна 60 дена пред рокот за завршување на инвестицијата предмет на овој договор, утврден во член 4 став 2 на овој договор.

(3) Корисникот има право да бара Анекс кон Договорот поради:

а) продолжување на рокот за завршување на инвестицијата предмет на овој договор (член 4, ставови 2);

б) продолжување на рокот за поднесување на барањето за исплата на финансиската поддршка (член 4, став 3);

в) промена во градбата/реконструкцијата на инвестицијата, предмет на овој договор (Прилог 2);

г) промена во типот/моделот на наведените стоки/услуги кои се дел од инвестицијата, предмет на овој договор (Прилог 2);

д) промена на дел од инвестицијата, предмет на овој договор (Прилог 2);

ѓ) промена на добавувач/ите (Прилог 2);

е) промена на корисник – само за физичко лице во случај на смрт;

ж) промена на лични податоци (адреса, трансакциска/банкова сметка, промена на лични податоци итн.)

з) Зголемување на финансиската поддршка поради природна непогода чие настанување е потврдено од страна на Европската Комисија

(4) Корисникот има право да бара Анекс кон Договорот по однос на став 3 точка а), б), в), г), д) и ѓ) од овој член само во случај на:

– виша сила;

– природна непогода чие настанување е потврдено од страна на Европската Комисија;

- престанок на производство на одредени стоки кои се дел од инвестицијата предмет на овој договор;
  - неможност на добавувачите да извршат снабдување со услуги и стоки;
  - промени како резултат на потребата за усогласување на инвестицијата предмет на овој договор со законодавството;
  - состојба која не можела да се предвиди во моментот на склучување на Договорот и
  - воведување на нови технологии кои можат да ја подобрат ефикасноста на инвестицијата.
- (5) Корисникот има право да бара Анекс кон Договорот кога регионот каде што е местото на инвестицијата и инвестицијата се погодени од природна непогода, а за кој регион Европската Комисија има одобрено поедноставни постапки за добивање на финансиската поддршка за определен временски период, поради што има можност да добие:
- финансиска поддршка во износ и процент кој го надминува износот односно процентот наведен во член 2 став 2 од овој Договор и
  - 20% од вкупно прифатливата вредност на инвестицијата утврдена со овој договор пред поднесување на финансиските документи како доказ за спроведување на истата.
- (6) Корисникот или негов овластен претставник има право да ги наведе своите забелешки во извештајот за извршена контрола на лице место и истиот да го потпише.
- (7) Корисникот има право да побара Анекс кон Договорот согласно став (3), точка а) и точка б) од овој член не повеќе од 2 години, само во случај кога надлежните институции посочиле дека корисникот не ги исполнил условите наведени во член (4) став (б) од овој Договор. Корисникот има право да побара анекс на овој договор во врска со одредбите наведени во став (3), точка а) и б) на овој член до 3 години.

Обврски на корисникот **Член 4**

- (1) Корисникот се обврзува да ја заврши инвестицијата со сопствени парични средства во износ наведен во Прилог 2 на овој договор.
- (2) Корисникот се обврзува да ја заврши инвестицијата наведена во член 1 на овој договор најдоцна до _____ година.
- (3) Корисникот се обврзува да поднесе барање за исплата и потребна документација најдоцна до _____ година.
- (4) Корисникот се обврзува да го поднесе последниот одобрен образец на барањето за исплата (Прилог 4 на овој Договор) по препорачана пошта или лично во согласност со член 8 став (3) на овој договор.
- (5) Корисникот се обврзува сите плаќања кон трети лица кои произлегуваат од спроведувањето на инвестицијата предмет на овој договор да ги изврши согласно рокот утврден во став (2) на овој член.
- (6) Корисникот се обврзува дека ќе ги достигне ЕУ стандарди од областа на животната средина, јавно здравство и заштита при работа, на крајот на инвестицијата во согласност со став (2) од овој член, и ќе биде во согласност со стандардите додека договорот е во сила.

- (7) Корисникот се обврзува во прилог на барањето за Анекс кон Договорот да достави соодветни документи како доказ за исполнување на одредбите од член 3 став (3) и (4), а согласно член 8 став (3).
- (8) Корисникот се обврзува да ја извести АФПЗРР за времето на изведување на скриените работи во текот на градбата, најмалку 7 дена пред изведување на активностите кои вклучуваат скриени работи.
- (9) Корисникот се обврзува на барање на АФПЗРР да доставува информации/податоци во период од максимум 15 работни дена т.е. наведено во барањето.
- (10) Корисникот се обврзува веднаш да ја извести АФПЗРР доколку настанат околности кои имаат влијание врз спроведувањето на инвестицијата предмет на овој договор.
- (11) Корисникот се обврзува да обезбеди целосен и непречен пристап на овластените лица на АФПЗРР, Министерството за финансии, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Европската комисија, Судот на ревизори, како и ревизорското тело до документите, објектите, опремата и имотот кои се од значење/поврзани за/со инвестицијата, за време на контролата на лице место, како и при спроведувањето на надзорот над овој договор за целото негово времетраење.
- (12) Корисникот или овластен претставник се обврзува да се легитимира на барање на овластените лица од АФПЗРР за време на контролата на лице место.
- (13) Корисникот се обврзува да не ја отуѓува, дава под закуп или заем инвестицијата предмет на овој договор за целото негово времетраење.
- (14) Корисникот се обврзува да не ја менува намената и целта на инвестицијата предмет на овој договор за целото негово времетраење.
- (15) Корисникот се обврзува да не го менува местото на инвестицијата, предмет на овој договор, доколку поинаку не е одобрено од страна на АФПЗРР. АФПЗРР при одобрување на промената на местото на инвестицијата ќе ги земе во предвид причините кои довеле до промена на местото на инвестицијата, исто така дали се менува местото на производната активност во целост или само инвестицијата. Корисникот е обврзан навремено да ја извести АФПЗРР за намерата за промена на местото на инвестицијата предмет на овој договор.
- (16) Корисникот се обврзува да ги чува оригиналните документи кои се однесуваат на предметот на овој договор за целото негово времетраење.
- (17) Корисникот се обврзува да води сметководствена евиденција во врска со инвестицијата, предмет на овој договор, а во согласност со барањата за доставување на информации до Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството за целовреметраење на Договорот. Корисникот-земјоделското стопанство мора да обезбеди информации и податоци за ,ФАДН кога информацијата е побарана од нив од релевантната институција одговорна за ФАДН податоците прибирање или подрачната единица на МЗШВ.
- (18) Корисникот се обврзува дека нема да користи неповратна финансиска помош од други европски, домашни или странски фондови за финансирање на инвестицијата во форма на грант.
- (19) Корисникот се обврзува да ги подмири обврските по однос на даноци, здравствено, пензиско и инвалидско осигурување, како и обврските кон Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за целото времетраење на овој договор.
- (20) Корисникот се обврзува пред поднесувањето на барањето за исплата да ги подмири заостанатите обврски (доколку ги има) кои произлегуваат од користење на финансиска поддршка од друга компонента на ИПА.
- (21) Корисникот е обврзан да ги пријави сите измени во регистарот на откупувачи на овошје и зеленчук при МЗШВ а кои произлегуваат од инвестицијата предмет на овој договор, пред поднесување на барањето за исплата.
- (22) Корисникот е обврзан, опремата предмет на овој договор да поседува плочка со технички податоци за опремата, сериски број и година на производство (доколку инвестицијата вклучува опрема).
- (23) Корисникот се обврзува во случај на исплата на повеќе средства од одобрените со решението за исплата донесено од АФПЗРР, веднаш да го врати износот кој преставува разлика меѓу исплатениот и одобрените износ, а во спротивно АФПЗРР ќе пресметува казнена камата.

(24) Корисникот се обврзува во рок од пет дена од денот на извршувањето на исплатата на видливо место, согласно Прилог 3 на овој договор, да истакне налепница А или Б и/или комеморативна плакета на која е наведено дека инвестицијата е финансирана со средства од ИПАРД Програмата 2014-2020 и истата да не ја отстрани за целото времетраење на овој договор.

(24*) Корисникот се обврзува да подигне билборд со информации за ЕУ учество доколку предметот на инвестиција надминува 500.000 евра во денарска противвредност. Корисникот ќе го отстрани билбордот не порано од 6 месеци по реализација на инвестицијата и ќе стави комеморативна плакета не покасно од 5 дена по извршувањето на исплатата во согласност со Прилог 3

(25) Корисникот се обврзува дека најмалку едно лице ќе биде вработено на неопределено време или ќе биде ангажирано со договор кој нема да биде пократок од Договорот помеѓу корисникот и АФПЗРР.

Права на АФПЗРР

Член 5

(1) АФПЗРР има право да врши контрола на лице место за целото времетраење на овој договор.

(2) АФПЗРР има право да бара дополнување или појаснување на барањето за исплата,

(3) АФПЗРР има право да бара информации, податоци и материјали потребни за следење, евалуација и контрола на лице место на инвестицијата, како и да бара слободен пристап до објектите, просториите, опремата и имотот поврзани со инвестицијата предмет на овој договор.

(4) АФПЗРР има право да го отфрли барањето за исплата ако Корисникот не го поднесе согласно рокот утврден во член 4, став 3 на овој договор.

(5) АФПЗРР има право да го одбие барањето за исплата, во целост или делумно, доколку Корисникот:

(а) не го дополни или појасни барањето или потребните документи во однапред утврдениот рок,

(б) не ја заврши инвестицијата која е предмет на овој Договор согласно член 4, став (2) и (5) од овој Договор,

(в) доставил понуди, пред потпишување на договорот, од понудувачи кои се меѓусебно сопственички и/или семејно поврзани и/или поврзани во раководната структура помеѓу себе и/или со корисникот,

(г) доставил понуди за предметот на инвестицијата, пред потпишување на договорот, од изработувачот на Деловниот план/консултантските услуги или од понудувачи кои се во семејна/сопственичка и/или поврзаност во управувачката структура со изработувачот на деловниот план/консултантските услуги,

(д) доставил манипулирани/копирани или цените во понудите се пропорционално зголемени,

(е) доставил вештачки поделени понуди со цел да се избегне правилото за доставување на 3 понуди од независни добавувачи,

(ж) не спречи појавување на конфликт на интерес,

(з) не е во согласност со стандардите утврдени во член 4, став 6 од овој договор,

(з) прикрие факти и податоци во врска со спроведувањето на инвестицијата предмет на овој Договор и

(с) не ја спроведе инвестицијата согласно условите утврдени со овој Договор.

(6) АФПЗРР има право да не овозможи користење на финансиска поддршка од програмите кои ги спроведува АФПЗРР за период од 2 години доколку Корисникот се стекнал со финансиска поддршка како резултат на измама.

(7) АФПЗРР има право на својата интернет страна да ги објави следниве податоци за Корисникот:

- целосен назив на корисникот. По 2 години, името не корисникот ќе биде заменето со терминот “ физичко лице“. Во случај кога корисникот е правно лице, името на одговорното лице ќе биде заменето со терминот “физичко лице“.

- Назив на инвестицијата

- Опис на инвестицијата
  - Датум на почеток на инвестицијата
  - Датум на завршување на инвестицијата (очекуван датум на физичко завршување на реализацијата или нејзина целосна имплементација)
  - Вкупно прифатливи трошоци на инвестицијата
  - Процентот на кофинансирање од страна на ЕК
  - Поштенски код на локацијата на инвестицијата или друг индикатор за локација на инвестицијата
  - Држава во која се наоѓа инвестицијата (Р. Македонија)
  - Назив на категоријата на интервенција на инвестицијата
  - Дата на последно ажурирање на листата на операции
- (8) АФПЗРР има право да го одбие барањето за склучување Анекс кон Договор доколку:
- доведува до неисполнувањето на националните стандарди;
  - доведува до неисполнувањето на европските стандарди;
  - доведува до неизводливоста на инвестицијата;
  - доведува до нефункционалност на постројката согласно оперативната структура и нефункционалност на технолошкиот процес односно производната линија (во случај кога предмет на бараните измени е менување на дел од инвестицијата);
  - со тоа би се надминал максималниот период за реализација на инвестицијата;
  - е во спротивност со националната важечка регулатива.
- (9) Агенцијата има право да побара измени кон Договорот доколку:
- утврди дека настанала техничка грешка при изработка на договорот (грешка во броеви, суми при пресметка, датум, назив) ,
  - утврди дека финансиската поддршка, делумно, била одобрена спротивно на правилата на ИПАРД Програмата, Секторскиот Договор, Законот за основање на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој и подзаконските акти кои произлегуваат од истиот.
  - се резултат на откривањето на скриени работи од извршената контрола на терен.
- (10) АФПЗРР има право да бара поврат на исплатената финансиската поддршка доколку Корисникот:
- (а) доставил лажни податоци врз основа на кои се стекнал со финансиска поддршка од ИПАРД Програмата 2014-2020,
  - (б) доставил понуди, пред потпишување на договорот, од понудувачи кои се меѓусебно сопственички или семејно поврзани и/или поврзани во раководната структура помеѓу себе и со корисникот,
  - (в) доставил понуди за предметот на инвестицијата, пред потпишување на договорот, од изработувачот на Деловниот план/консултантските услуги или од понудувачи кои се во семејна/сопственичка и/или поврзаност во управувачката структура со изработувачот на деловниот план/консултантските услуги,
  - (г) не спречи појавување на конфликт на интерес,
  - (д) доставил манипулирани/копирани или цените во понудите се пропорционално зголемени,
  - (ѓ) доставил вештачки поделени понуди со цел да се избегне правилото за доставување на 3 понуди од независни добавувачи,
  - (е) користел/користи неповратна финансиска помош од други европски, домашни или странски фондови за финансирање на инвестицијата предмет на овој договор,
  - (ж) ја отуѓува, дава под закуп, заем или ја менува намената и целта на инвестицијата, предмет на овој договор,
  - (з) извршил промена на местото на инвестицијата предмет на овој договор, а не постапил согласно член 4, став 15 од овој договор,

- (с) примил повеќе средства од оние одобрени со решението за исплата, поради административна грешка на АФПЗРР,
  - (и) не обезбеди целосен и непречен пристап на овластените лица на АФПЗРР, Министерството за финансии, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Европската комисија, Судот на ревизори, како и ревизорското тело до документите, објектите, опремата и имотот кои се од значење/поврзани за/со инвестицијата, за време на контролата на лице место, како и при спроведувањето на надзорот над овој договор за целото негово времетраење,
  - (ј) не постави комеморативна плакета/налепница и/или билборд каде е наведено дека инвестицијата е финансирана од ИПАРД Програмата 2014-2020 во рок од 5 дена од извршувањето на исплатата и е поставена за цело време траење на договорот и
  - (к) во случај на постапка на стечај/ликвидација на корисникот
  - (л) во други случаи утврдени во овој договор и Законот за основање на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој.
- (11) АФПЗРР има право, во случај на поврат на средства од став (10) точки (а), (б), (в), (г), (ѓ), (е), (ж), (с), (и) и (ј) на овој член, да пресмета казнена камата од денот на исплата на финансиската поддршка до денот на повратот на средствата. Во случајот од став (10) точка (с) на овој член, казнената каматата ќе се пресметува по истекот на рокот за поврат на средства утврден во Решението за поврат на средства донесена од АФПЗРР. АФПЗРР пресметува камата согласно Законот за облигациони односи.
- (12) АФПЗРР има право да поведе извршна постапка во случај Корисникот да не изврши поврат на средства во рок од 15 дена од приемот на Решението за поврат на средства.
- (13) Агенцијата има право да го следи исполнувањето на критериумите врз основа на кои е донесено решението за распределба на средства и решението за исплата додека овој договор е во сила, а во случај на прекршување да бара поврат на средствата или раскинување на договорот.

Член 5-а

- (1) АФПЗРР како алтернатива може да наметне санкции на барателот во случај на неисполнување на обврските дадени во член 4, став (6), (16), (17), (19), (24) и (25) од овој Договор во рамките од 2%-10% од вредноста на овој Договор.
- Санкциите може да се зголемат најмногу до рамка од 4-20 % во случај на повторување на неправилностите.
- При првично детектирање на неправилноста, АФПЗРР има право да испрати предупредување земајќи ја во предвид сериозноста и важноста на неправилноста.

Обврски на АФПЗРР

Член 6

- (1) АФПЗРР се обврзува да изврши исплата на финансиската поддршка во рок од шест месеци од денот на приемот на барањето за исплата.
- (2) АФПЗРР се обврзува да изврши еднократна исплата на финансиската поддршка.
- (3) АФПЗРР се обврзува да спроведе контрола на лице место преку овластени контролори кои се должни да се легитимираат пред Корисникот или овластен претставник.
- (4) АФПЗРР се обврзува по приемот на барањето за Анекс кон Договорот поради природна непогода да постапува согласно одредбите на Секторскиот Договор.
- (5) АФПЗРР се обврзува со личните податоци на Корисникот да постапува согласно прописите од областа на заштита на лични податоци.

III. РАСКИНУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ

Член 7

- (1) Овој договор може да се раскине:
- со взаемна согласност на договорните страни,

- еднострано од страна на АФПЗРР доколку Корисникот не се придржува кон одредбите на овој договор,
- еднострано од страна на АФПЗРР како резултат на откриени скриени работи при контрола на терен,
- еднострано од страна на Корисникот, само пред исплата на финансиската поддршка.
- и во други ситуации предвидени со овој договор, или закон.

(2) Во случај на раскинување на Договорот согласно став 1 точка 2 и точка 3 на овој член, АФПЗРР веднаш ќе го извести Корисникот.

(3) Во случај на раскинување на Договорот согласно став 1 точка 4 на овој член, Корисникот е должен да ја извести АФПЗРР најмалку 15 дена пред истекот на рокот наведен во член 4 став (2) од овој договор.

IV. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 8

(1) Корисникот изјавува под целосна морална, материјална и кривична одговорност, дека сите податоци содржани во извештаите и документите доставени до АФПЗРР се точни и автентични.

(2) Корисникот изјавува дека не започнал со реализација на инвестицијата која е предмет на овој договор пред истиот да стапи на сила.

(3) Корисникот се обврзува да ги преземе сите потребни мерки да го спречи конфликтот на интерес кој може да влијае врз непристрасното и објективно спроведување на овој договор. Таков конфликт може да настане пред се како резултат на економски интерес, политичка или национална наклоност, семејни или емотивни врски, или било каков друг заеднички интерес.

(4) Секоја ситуација која доведува или би можела да доведе до конфликт на интерес за времетраењето на овој договор корисникот е должен да ја обзнани пред АФПЗРР. Корисникот е должен веднаш да преземе мерки за корегирање на таквата ситуација.

(5) АФПЗРР го задржува правото да провери дали преземените мерки од став 4 на овој член се соодветни и може да побара преземање на дополнителни мерки, доколку е потребно во одреден временски период.

(6) Во случај на стечај или ликвидација иницирана од страна на корисникот предметот на инвестиција не влегува во стечајниот имот и АФПЗРР има право да бара предметот на инвестиција да биде изземен од стечајниот имот.

(7) Заради обезбедување на информации за документите кои треба да се достават во прилог на барањето за Анекс кон Договорот, обезбедување на важечки образец на барањето за исплата, како и поради доставување на истите до АФПЗРР Корисникот е согласен да се обрати до АФПЗРР на следнава адреса: Бул. III Македонска Бригада, бр.20 (зграда на Македонија Табак блок С), 1000 Скопје

Контакт телефон: 02 30 97 450

Интернет адреса: www.ipardpa.gov.mk; www.ipardpa.info@ipardpa.gov.mk

Стапување во сила и времетраење на Договорот

Член 9

(1) Со потпишување на овој Договор, договорните страни ја изразуваат својата слободна волја, потврдуваат дека го прочитале и го разбрале Договорот и дека се согласуваат со правата и обврските кои произлегуваат од него како и со неговите правни последици.

(2) Овој договор ќе стапи на сила на денот на неговото потпишување од двете договорни страни и ќе биде во сила пет години по последната исплата од страна на АФПЗРР освен во однос на член 4 став 11 ќе биде во сила 7 година по конечната исплата.

Прилози

Член 10

Следните Прилози претставуваат составен дел на овој договор:

1. Прилог 1 – Дефиниции
2. Прилог 2 – Табела за користење на финансиска поддршка по стоки и услуги
3. Прилог 3 – Форма на налепница и комеморативна плакета
4. Прилог 4 – Барање за исплата

Спорови

Член 11

(1) Споровите кои произлегуваат од овој договор, договорните страни ќе се обидат да ги решат спогодбено, а доколку тоа не е можно, надлежен ќе биде Основен суд на Република Македонија.

(2) Во случај на спор, преовладуваат одредбите кои произлегуваат од билатералните договори потпишани помеѓу Република Македонија и Европската Комисија кои се однесуваат на предпристапна помош пред оние одредби кои произлегуваат од Националното законодавство.

Примероци

Член 12

Овој договор е склучен во четири идентични примероци, по два за секоја договорна страна.

Дата, _____.2018

Дата, _____.2018

Архивски бр. 16 - ____/____

Директор на АФПЗРР:

Корисник:

_____

_____

Б ДЕЛ 2 - ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1 – ДЕФИНИЦИИ

Во контекст на овој договор, изразите кои се користат во овој договор го имаат следното значење:

- “Проект” е целокупната, сеопфатна инвестициска активност на барателот која се состои од прифатлив и неприфатлив дел за ко-финансирање од ИПАРД Програмата 2014-2020;
- „Претпријатие “ е единечна бизнис локација на правното лице која извршува единствена дејност. Таа единица може да биде продавница, канцеларија и сл. каде се врши продажба или производство на добра или услуги кое се физички разделени од останатите капацитетите на компанијата/ бизнисот) „
- “Компанија/холдинг” е правно лице составено од едно или повеќе претпријатија кои се поврзани во една или повеќе производни активности.
- **“Вкупна прифатлива вредност на инвестицијата” се одобрените трошоци од страна на АФПЗРР согласно ИПАРД Програмата 2014-2020, Секторскиот Договор и Уредбата за начинот и постапката за користење на финансиска поддршка од мерката за рурален развој финансирана од компонентата V - ИПАРД преку Инструментот на Претпристапната поддршка (ИПА);**
- **“Финансиска поддршка” е финансиската поддршка од страна на АФПЗРР во еквивалентен износ од 50% од вкупната прифатлива вредност на инвестицијата;**
- “Општи трошоци” се надоместоците за архитекти и инженери, други трошоци за консултантски услуги, физибилити студии, стекнување со патент, права и дозволи;
- “Почеток на спроведување на инвестицијата” значи превземање на било какви обврски на сметка на одобриениот износ, потпишување на договори со трети лица за вршење на дејности предмет на овој Договор, нарачка на материјали, опрема и други слични активности, освен активности кои спаѓаат во општи трошоци;
- “Природна непогода” се инциденти предизвикани од природни сили кои е невозможно да се контролираат а кои го загрозуваат животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата и предизвикуваат штети на земјиштето, културното наследство и животната средина (земјотреси, поплави, ерозии, лавини, лизгања на земјиште, бури, оштетувања на брани и бедеми, суши, атмосферски катастрофи);
- “Секторски Договор” е Договорот кој е ратификуван помеѓу Владата на Република Македонија и Комисијата на Европските Заедници по однос на Правилата за соработка заради финансиска поддршка на ЕК за Република Македонија и имплементацијата на помошта во рамките на компонента V (ИПАРД) преку инструментот за претпристапна помош (ИПА) („Службен весник на Република Македонија бр 38/2016“);
- „Конфликт на интерес“ е кога непристрасното учество на кое било лице кое учествува во постапката за набавка е загрозено заради семејни причини, економски интерес или некаков друг интерес помеѓу лицата;
- „Виша сила“ е исклучителен настан или околности, надвор од контролата на договорните страни која ги спречува едната или двете договорни страни да ги исполнат обврските кои произлегуваат од овој договор.

- „Активна корупција“ е ветување, понудување или давање, директно или индиректно, на било каква незаконска предност на некогo, со цел државниот службеник да делува или да се воздржи од делување во извршување на своите надлежности.
- „Пасивна корупција“ е барање или примање, директно или индиректно, на било каква незаконска предност, или прифаќање на понуда или ветување на таква предност, со цел државниот службеник да делува или да се воздржи од делување во извршување на своите надлежности

ПРИЛОГ 2 - Табела за користење на финансиската поддршка по стоки и услуги

ПРИЛОГ 3- Форма на комеморативна плакета и налепница

ТЕХНИЧКИ ОПИС НА ЗНАМЕТО НА ЕУ И ЗНАМЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. ЗНАМЕ НА ЕУ

Знамето на ЕУ мора да биде видливо истакната како што е наведено во овој договор на сите пишани и визуелни материјали. Знамето на ЕУ има правоаголна форма во сина боја чија должина изнесува $1 \frac{1}{2}$ од неговата висина. 12те жолти ѕвезди лоцирани на еднакви интервали формираат недефиниран круг, при што центарот е точката на пресек на дијагоналите од правоаголникот. Радиусот на кругот е една третина од висината на знамето. Секоја од ѕвездите има пет точки кои се лоцирани на периферијата на недефинираниот круг, при што радиусот е една осумнаестина од висината на знамето. Сите ѕвезди се вертикално поставени – всушност со една точка вертикално т.е насочени кон надвор и две точки се поставени во права линија под прави агли до копјето.

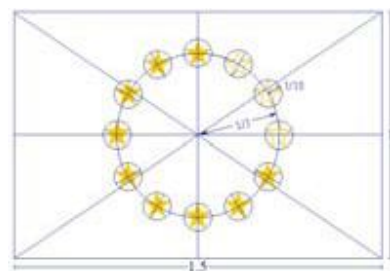
Кругот е распореден на тој начин што ѕвездите се наредени во насока на стрелките на часовникот. Нивниот број е непроменлив.

Официјални бои на знамето се:

- Pantone Reflex сина боја за површината на правоаголникот
- Pantone Process жолта боја за ѕвездите

Pantone Reflex Blue соодвествува со бојата од веб-палетата RGB: 0/51/153 (со шест децимали: 003399) i Pantone Yellow соодвествува со бојата од веб-палетата RGB: 255/204/0 (со шест децимали: FFCC00).

Знамето би требало да биде испечатено на бела позадина. Повеќебојните позадини треба да се избегнуваат, особено оние позадини чија боја не се совпаѓа со сината боја. Таму каде што не може да се избегне ваквата боја, мора да се користи бела граница со дебелина која е $\frac{1}{25}$ тина од висината на правоаголникот. t.

ГЕОМЕТРИСКИ ОПИС

Сите ѕвезди се вертикално поставени т.е со една точка вертикално и две точки поставени во права линија под прави агли до копјето. Нивниот број е непроменлив.

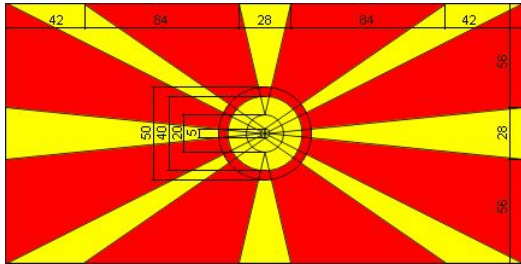
2. ЗНАМЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Знамето на Република Македонија мора да биде еднакво претставено со знамето на ЕУ на сите визуелни материјали. Знамето на РМ мора да биде видливо

истакнатао како што е наведено во овој Прирачник на сите пишани и визуелни материјали. Знамето мора да биде претставено со следните официјални бои:

- Pantone 485C (C:0, M:95, Y:100, B:0)
- Pantone Process жолта (C:0, M:0, Y:100, B:0)

Согласно Законот за знамето на Република Македонија, истото мора да биде во црвена боја со златно-жолто сонце. Сонцето е со осум сончеви зраци, кои се простираат од сончевиот диск со проширување од рабовите на знамето. Сончевите зраци се вкрстуваат во дијагонала, хоризонтала и вертикала. Дијаметарот на сончевиот диск е една седмина од должината на знамето. Центарот на сонцето се поклопува со точката во која се сечат дијагоналите на знамето. Односот помеѓу ширината и должината на знамето е еден према два.

ГОЛЕМИНА НА КОМЕМОРАТИВНА ПЛАКЕТА (висина 40 cm x ширина 60 cm) Размер 1:3

Комеморативната плакета е направена од печатен ПВЦ материјал премачкан со УВ лак и поставена цврсто (залепена или закачена) на метален лим. Металниот лим треба да се постави на ѕид од објект на висина од 1.70 метри мерено од земјиштето на кое се наоѓа.

ГОЛЕМИНА НА НАЛЕПНИЦАТА А (висина 10 cm X ширина 15 cm), Размер 1:1

Налепницата А се поставува доколку највисоката точка на опремата е под 1 метар и истата се поставува фронтално или странично на видливата страна на опремата на висина од најмалку 1,70 метри и истата треба да биде испечатена на ПВЦ материјал и премачкана со УВ лак за заштита од сонце.

ГОЛЕМИНА НА НАЛЕПНИЦАТА Б (висина 13 cm X ширина 20 cm), Размер 1:1

Налепницата Б се поставува доколку највисоката точка на опремата е над 1 метар и истата се поставува фронтално или странично на видливата страна на опремата на висина од најмалку 1,70 метри и истата треба да биде испечатена на ПВЦ материјал и премачкана со UV лак за заштита од сонце.

